

SLUGA BOŽJI

ALOJZIJE STEPINAC

ISSN 1331-2529

STOTA OBLJETNICA ROĐENJA SLUGE BOŽJEGA
1898.–1998.

»Ne bi smjelo biti dana u našem životu da se ne preporučimo Bogu Duhu Svetomu.«

Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

God. 5 (1998.) 3. listopada | GLASNIK POSTULATURE | Broj 4 | Cijena 5 kn

Blaženi Alojzije Stepinac
Moli za nas!

Svjedočanstvo IVANA XXIII.

Jedno od najsnažnijih svjedočanstava o kreposnom životu i mučeništvu Sluge Božjega Alojzija Stepinca dao je Papa Ivan XXIII., koji je svečanim obredima u bazilici Svetoga Petra u Vatikanu želio počastiti pastira Crkve zagrebačke.

Sveti Otac i nadbiskup zagrebački Josip Bozanić

Bilo je to prvi put da Papa prisustvuje zadušnicama za kardinala koji nije bio član Rimske kurije. Tim obredima on je osobno želio:

»1. Obnoviti poštovanje koje gajimo, sve od kada smo ga osobno upoznali, jednostavnog svećenika, ali već bogata vrlinama.
2. Pojačati vez ljubavi sa stadom Kristovim koje je bilo povjereno njegovoj pastirskoj brizi.
3. Iskazati počast djelu i smrti uzoritoga kardinala.«

U prigodnom nagovoru želio je istaknuti upravo mučenički vid života i smrti kardinala Stepinca, osvjedočen da je Pio XII. kardinalskim grimizom želio nagraditi velikog pastira duša i branitelja prava Crkve, i kako to crvenilo grimiza odsijeva s odra kardinala Stepinca crvenim odbljescima, prizivajući u svijest liturgijske riječi: »Sve do prolijevanja krvi...«

Po uvjerenju Prvosvećenika, ime kardinala Stepinca upisano je u Knjigu prvaka Crkve, koji su svojim mučeništvom zasvjedočili svoju vjernost katedri Sv. Petra. Mučeništvom se, osim toga naglasio je Ivan Dobri, može smatrati ne maleno razdoblje od 14 godina koje je on proveo u izolaciji, posred svakodnevnih fizičkih i moralnih trpljenja.

Uz te naznake, papa je želio izreći osobitu pohvalu velikome pastiru Katoličke crkve, jer je bio osvjedočen o sljedećem:

»1. Primjeri raznovrsnih kreposti odsijevali su u njegovom životu, osobito potpuno prianjanje uz Petrovu stolicu: vjernost, i uz cijenu života ako ustreba, sve do groba; neslomljiva jakost u obrani prava Crkve. Očita je bila nježna pobožnost prema Majci Božjoj.
2. Dobar se pastir prepoznaje ako prolije krv za svoje ovce. Kardinal Stepinac je odlučno branio svoje stado od svih zala, ne samo fizičkih, poput bijede i gladi, već i moralnih, kao što su zablude i stranputice koje se običavaju prikrivati na najrazličitije načine.
3. Nadbiskup Stepinac, premda nevin optužen i osuđen, nije popustio; bijaše sličan cedru libanonskom. Bio je svjestan da nije učinio ni najmanji čin reakcije protiv građanske vlasti, već je njegovo djelovanje bilo nadahnuto sviješću i zahtjevima pastirske službe.
4. Oprostio je svojim progoniteljima.
5. Sveto Pismo bilo mu je utjeha i snaga i njime je osobito u godinama zatvora i zatočenja hranio svetu dužnost propovijedanja.«

U samoj pak propovijedi na svečanom bogoslužju u bazilici Svetoga Petra u Vatikanu, Papa Ivan Dobri se nije sustezao zazivati zagovor blaženoga Alojzija na Crkvu, na Kardinalski zbor i na Jugoslaviju, usporedivši ga s Dobrim Pastirom »koji daje život svoj za svoje ovce« (*Discorsi, messaggi, colloqui del Santo Padre Giovanni XXIII*, izd. Tipografia Poliglotta Vaticana, 1961., sv. II., str. 202–205; hrvatski prijevod vidi u: BENIGAR, str. 792s.).

Mons. Saraiva Martins, pročelnik Kongregacije za kauze svetaca pozdravlja Svetog Oca prigodom čitanja dekreta o mučeništvu kardinala Stepinca u Vatikanskoj palači 3. srpnja 1998.

Na naslovnoj stranici: *J. Biffel (1998.) - Blaženi Alojzije Stepinac*

Pavao VI.

Nakon smrti blaženoga Alojzija, budući su pape Pavao VI. i Ivan Pavao I. posebno isticali njegovo mučeništvo. Kardinal Montini, kasniji papa Pavao VI., govoreći članovima Katoličke akcije o blaženome Alojziju, reče: »*Muka Kristova se nastavlja. Moramo prihvatiti ovaj čudni i odbojni zakon: Crkva mora trpjeti radi svoje vjernosti Kristu, radi svoje autentičnosti, da bi ujedno mogla govoriti svijetu i spasiti ga. Mučeništvo je njegova karizma.*« (*Rivista diocesana milanese*, br. 2 (1960), str. 110–112; hrvatski prijevod vidi u: BENIGAR, str. 795s.).

Ivan Pavao I.

Albino Luciani, biskup u Veneciji, kasnije Ivan Pavao I., izgovorio je riječi koje bi zasigurno u mnogome obradovale svetog kardinala, jer je svaki dan čitao martirologij i misli iz njega često navodio u pismima: »*Rimski martirologij je jedan od molitvenika Crkve. Sada je u nj upisano jedno novo ime: Alojzije Stepinac.*« (*POSITIO*, sv. I, str. 828.)

Ivan Pavao II.

Ivan Pavao II. pomolio se na grobu blaženoga Alojzija u Zagrebačkoj katedrali, pridruživši se na taj način bezbrojnom mnoštvu vjernika koji su od dana njegove smrti na tom grobu ostavili brojna i različita obilježja pobožnosti i potvrde za uslišane molitve. Godine 1994., prigodom pastirskog pohoda Hrvatskoj, Zagrebačkoj nadbiskupiji i gradu Zagrebu o 900. obljetnici njezina osnutka, prije nego je pošao iskazati poštovanje tom velikom svjedoku vjere, Sveti Otac je rekao okupljenim svećenicima, bogoslovima, redovnicima i redovnicama te svem Božjem narodu, prije nego je otišao pokleknuti pred relikvijama svetoga pastira Crkve zagrebačke: »*Najsvjetliji lik je,* (Ovaj tekst Svetoga Oca preveden je prema poluslužbenom dnevniku Svete Stolice *Osservatore Romano* riječju »La figura più prestigiosa«, što bi u hrvatskom prijevodu značilo »najznačajniji lik«. No, Ivan Pavao II. je na hrvatskom jeziku orisao Alojzija kao »najsvjetliji lik« Crkve u Hrvata i tako ga s pravom uzimamo.) *bez sumnje, nadbiskup i kardinal Alojzije Stepinac. Svojom prisutnošću, svojim radom, svojom hrabrošću i strpljivošću, svojom šutnjom i, napokom, svojom smrću, pokazao je da je istinski čovjek Crkve. Spremno je prinio sebe kao najveću žrtvu, samo da ne bi zanijekao vjeru.*« (*L'Osservatore Romano*, 12.–13. rujna 1994., br. 210, str. 6.)

Sutradan, 11. rujna 1994., propovijedajući pred mnoštvom od preko milijun vjernika, Papa Ivan Pavao II. je ovim riječima istaknuo duhovni značaj blaženoga Alojzija: »*U ovom trenutku mislim na svijetle likove brojnih svetaca vaših sunarodnjaka, koje vi dobro poznate. S uzbuđenjem mislim, posebno, na stranicu vaše suvremene povijesti, stranicu vjernosti Kristu i Vrhovnom Svećeniku, napisanu u godinama neposredno nakon Drugoga svjetskog rata. Zagrebački nadbiskup, kardinal Alojzije Stepinac bio je protagonist te povijesne stranice, platiši patnjama i kušnjama svake vrste svoju hrabru privrženost Evanđelju.*« (*L'Osservatore Romano*, 12.–13. rujna 1994., br. 210, str. 8–9.)

Mons. Edward Nowak, tajnik Kongregacije za kauze svetaca čita dekret o mučeništvu Sluge Božjega Alojzija Stepinca u Vatikanskoj palači 3. srpnja 1998.

»Svijetli likovi«, puni svjetla, to su sveci i mučenici svete Crkve Božje. Blaženi je Alojzije zaista bio nosilac svjetla, mučenik, »svjedok svjetla« po riječima sv. Ivana. Ovo smo mogli vidjeti kroz cijeli njegov život. Imamo potvrdu od zadnjih pet rimskih papa o istinitosti ove prosudbe. Pravedno je stoga da Kristov namjesnik na zemlji i službeno prizna mučeništvo blaženoga Alojzija, jer je on zbog svoje vjernosti njemu morao trpjeti i umrijeti. Naš Blaženik, a možemo ga odsada doista nazvati »naš« jer ga bolje poznajemo, imao je duboku ljubav prema Papi. Da nije imao ove ljubavi, popustio bi svojim progoniteljima prije, za vrijeme i poslije rata. Titov bi ga komunistički režim pretvorio od »ratnog zločinca« u »narodnog heroja«, da je samo prihvatio ideju o uspostavi »narodne«, jugoslavenske, katoličke crkve. Tako se dogodilo u Maovoj Kini. Ali, lažno herojstvo nije bila njegova karizma. Odlučio je postati stvarni heroj, svetac i mučenik za Crkvu, koju je Krist utemeljio na neuništivom kamenu Petrove vjere. Današnji bi se biskupi, svećenici i laici trebali ugledati u njegov primjer usred protivljenja koja se dižu protiv Kristovog Namjesnika u Rimu.

Alojzije Stepinac – Časni Sluga Božji

U petak 3. srpnja 1998., u Konzistorijalnoj dvorani Apostolske palače u Vatikanu, pod predsjedanjem pape Ivana Pavla II., petorice kardinala, zatim predstavnika Svete Stolice i mons. Martinsa Saraive, pročelnika Kongregacije za kauze svetaca te njenih djelatnika, mons. Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkoga, mons. Edward Nowak, tajnik te Kongregacije pročitao je dekret o mučeništvu Sluge Božjega Alojzija Stepinca, predočujući njegovu mučeničku smrt »ex aerumnis carceris«, to jest mučeništvo prouzročeno »zatvorskim patnjama«. Vrhovni je Prvosvećenik pomno saslušao sadržaj dekreta, prihvatio ga i odredio da se pohrani u Arhivu Kongregacije te potvrdio svoju odluku da će 3. listopada 1998. u hrvatskom nacionalnom svetištu Marija Bistrica Slugu Božjega proglasiti blaženikom, mučenikom Katoličke crkve.

Donosimo hrvatski prijevod dekreta o mučeništvu Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

»U Tebe se, Gospodine, pouzdajem!« (Ps 38, 16)

Nada u Boga bila je snaga i oslonac koja je podržavala kardinala Alojzija Viktora Stepinca, nadbiskupa zagrebačkog, u služenju Kristovom stadu, u svjedočenju Evanđelja pred Crkvom i svijetom i u trpljenjima mučeništva. Srcem otvorenim prema vječnome životu, slijedio je Krista Gospodina, svoga Učitelja i Prijatelja, na putu križa, čvrsto vjerujući u božanske riječi: »Kad vas zbog mene pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas, radujte se i kličite jer je velika plaća vaša na nebesima!« (Mt 5, 11–12)

Ovaj uzoran pastir Crkve rodio se 8. svibnja 1898. u Hrvatskoj, u selu Brezariću, župa Krašić, u Nadbiskupiji zagrebačkoj, od Josipa Stepinca i Barbare r. Penić, istinskih, dobrostojećih katolika. Dan nakon rođenja bio je kršten, a u dobi od 7 godina primio sakramenat euharistije i krizme. Presudni utjecaj na njegov odgoj imali su dobri roditelji, a osobito majka, koja je potajice molila i postila s nakanom da od Boga isprosi milost svećeničkog zvanja za svojeg sina. Milost je udijeljena i to tako da je mladi Alojzije 1915., ušao u nadbiskupsko sjemenište. Nakon nekoliko mjeseci bio je unovačen u austrougarsku vojsku, te je sudjelovao na bojišnici Prvoga svjetskog rata. Bio je vrijedan i častan časnik, vjeran Božjem zakonu, odan Majci Božjoj i velikodušan prema vojnicima.

Na završetku rata, u strahopočitanju prema svetosti koja se traži za svećeništvo, nije se vratio u bogosloviju, već se upisao na Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, koji je ubrzo napustio zbog nemoralnoga života studenata. Vrativši se kući u krug svoje obitelji, posvetio se radu na očinskom imanju, aktivno sudjelovao u radu katoličkih društava i brižno nastojao oko svoga duhovnoga života pod vodstvom stalnog ispovjednika.

Uvjerivši se da svijet i brak nisu za njega, odgovorio je na Božji poziv i 1924. ušao u Papinski germansko-ugarski zavod, u Rimu. Izvrsno pripremljen, 26. listopada 1930. zaređen je za svećenika i sljedeće godine s doktoratom iz filozofije i teologije postignutim na Papinskom sveučilištu Gregorijana, vratio se u domovinu gdje je već bila uspostavljena državna diktatura i sloboda je Crkve trpjela žalosna ograničenja.

Imenovan je ceremonijarom i milostinjarom nadbiskupa Bauera te bilježnikom kurije. Obavljao je plodonosnu karitativnu djelatnost i brinuo se za pomoć siromasima Zagreba, pomagao župnicima u svetom služenju te propovijedao u duhovnim vježbama mladeži, uključene u Katoličku akciju. Bio je zadužen za uspostavu mira u nekim župama koje su se bile našle u poteškoćama.

Dana 28. svibnja 1934. Sluga Božji, još mlad u dobi, ali zreo u krepostima i pastoralnom žaru, bio je imenovan nadbiskupom koadjutorom s pravom nasljedstva, starom nadbiskupu zagrebačkom, mons. Antunu Baueru, nakon čije je smrti, 7. prosinca 1937. preuzeo upravu nadbiskupije.

Pun Duha Božjega i požrtvovnosti za Kristovo kraljevstvo, zalagao se za spas duša i za dobro naroda, savjesno izvršujući službe poučavanja, posvećivanja i upravljanja. Gorljivo i pravovjerno naviještao je Riječ Božju i istine vjere, pozivao na opsluživanje Božjih zapovijedi i Evanđelja, vršenje kreposti te izbjegavanje grijeha i grešnih navika; naviještao je pravdu, branio svetost obitelji, kršćanski odgoj mladeži, slobodu Crkve; podržavao je dobar tisak i Katoličku akciju, nastojeći biti izvan političkih strujanja. Prokazivao je Božje protivnike i neprijatelje vjere.

Kao dobri pastir, živio je usred svoga stada te je vjernike često posjećivao, kako bi ih što bolje poznavao i što obilnije hranio dobrima Otkupljenja, te je posvuda širio svjetlo Kristovo i ugodan miris svojih kreposti.

Budući da Crkva ima zadaću nastaviti djelo dobrog samaritanca, tj. Krista Gospodina, Sluga je Božji promicao djela ljubavi u korist siromaha, bolesnika, izbjeglica. Bio je pozoran za potrebe seljaka, radnika, vojnika, zatvorenika.

Osobitom zauzetošću brinuo se za sjemeništarce, za posvećeni život svećenstva i jedinstvo biskupijskoga klera. Volio je svećenike kao sinove i prijatelje te ih razborito vodio u služenju Bogu i Crkvi. Imao je povjerenje u svoje suradnike i s njima se savjetovao u važnim pitanjima.

Iznad svega se u svojoj mnogovrsnoj biskupskoj djelatnosti najtješnje sjedinjavao s Gospodinom: u molitvi, u razmatranju vječnih istina, u slavljenju božanskih otajstava i gorljivoj pobožnosti prema Euharistiji. Misa je za njega bila središte njegovih dana i njegovog apostolata, jer ju je smatrao »najvažnijim sredstvom za osvajanje svijeta i za posvećenje duša, za procvat naših obitelji i za spasenje naše mladeži«. Proslavljao je brojne euharistijske kongrese, uvjeren da je Euharistija »naša najsnažnija obrana, nepobjediva snaga, naša utjeha i radost u kušnjama«. Gajio je i širio pobožnost prema Majci Božjoj, kao sredstvo za moralnu

obnovu naroda koji je posvetio Majci Božjoj.

U tijeku Drugoga svjetskog rata, videći žalosne prilike svoje domovine, propovijedao je mir i pravdu, otvoreno i neustrašivo zastupao dostojanstvo ljudske osobe, bez obzira na spol, dob, rasu, narodnost i vjeru; osuđivao je povrede prava naroda, Crkve i pojedinih građana; činio djela milosrđa, nastojeći ublažiti trpljenja svih koji su bili u poteškoćama, osobito prognanika, izbjeglica, prognanih svećenika i djece u najrazličitijim potrebama.

Kad su u Jugoslaviji došli na vlast komunisti, otpočeo je sistematski progon Katoličke crkve i svim se sredstvima nastojalo iskorijeniti vjeru iz naroda. Mnoštvo Kristovih učenika: biskupa, svećenika, redovnika, redovnica i dobrih vjernika laika bilo je zatvoreno, mučeno i ubijeno.

P. A. Eszer, dominikanac, relator kauze kardinala Stepinca pozdravlja Svetog Oca prigodom čitanja dekreta o mučeništvu kardinala Stepinca

Dok je tama laži, mržnje i nasilja bivala sve gušća, Sluga je Božji nastavio s ljubavlju i jakošću obavljati svoje pastirsko poslanje i naviještati istinu i Kristovu ljubav, uprkos klevetama, uvredama i napadima protiv njegove osobe i djelovanja. Bio je uhićen, prvi put u proljeće 1945. i u pritvoru proveo dva tjedna, a drugi put 18. rujna 1946. Bio je podvrgnut nepravednom sudskom procesu i nakon lažnih optužbi osuđen na 16 godina prisilnoga rada i na još 5 godina gubitka svih građanskih i političkih prava. Jasno je da je službeno prikazivanje osude bilo političke naravi, a u stvarnosti Sluga je Božji bio osuđen zbog svoje ljubavi prema Istini i Crkvi, te zbog svog odbijanja da utemelji nacionalnu Crkvu, odvojenu od Kristova namjesnika.

Kroz više od pet godina bio je zatočen u zatvoru u Lepoglavi gdje je strpljivo podnosio osamu i nemalena moralna i fizička trpljenja, koja su mu nepopravljivo upropastila zdravlje. Štoviše neki drže da je kroz to vrijeme bio i trovan te da je bio izložen po zdravlje štetnom zračenju, što ga je polako dovelo do smrti. Utjehu je pronalazio u svagdanjem slavljenju Mise, u molitvi, u čitanju i u pisanju djela vjerskoga značenja. Vlast je bila spremna povratiti mu slobodu da je zatražio milost i napustio svoje stado i svoju domovinu. Ali Sluga Božji, koji je bio čovjek pravedan i razborit, nikad nije htio prihvatiti takvo rješenje, jer bi ono značilo priznati krivnju na temelju optužbi koje su bile lažno protiv njega uperene. Štoviše, nikada nije htio poduzeti bilo kakvu odluku neovisno od uputa Svete Stolice.

U prosincu 1951. bio je premješten u mjesto Krašić, gdje je živio zasužnjen u župnoj kući, podvrgnut strogom nadzoru policije i naoružanih stražara. Svoj križ je nosio velikom jakošću duše, pokazujući ljubav prema Bogu i Crkvi više nego prema sebi samome. Prikazivao je svoje patnje za kraljevstvo Kristovo i za dobro duša, uključujući i one svojih progonitelja. Kao goruća svijeća postavljena na svjećnjak, osvjetljavao je svijet svjedočanstvom vjere, nade, ljubavi i posvemašnje vjernosti svojem pastirskom poslanju i rimskom prvosvećeniku. Za njegove izvanredne zasluge papa Pio XII. uzdigao ga je 12. siječnja 1953. na čast kardinala Svete Rimske Crkve.

U međuvremenu, postupak vršen protiv njega u zatvoru u Lepoglavi i kućnom pritvoru u Krašiću, započeo je proizvoditi svoje smrtne učinke. Naime, pojavile su se različite bolesti, među kojima i »policitemia rubra vera«, koje su ga pratile sve do smrti. Dobar i vjeran učenik raspetoga Isusa, ustrajao je u prikazivanju svoga života, čineći ono što je sam govorio: »Kad bih imao sto života, sve bih dao samo da živi Sveta Crkva Božja.« Moleći i prinoseći se, pripremio se vedro za konačni susret s Gospodinom, koji mu je udijelio krunu mučenika 10. veljače 1960.

Glas svetosti i mučeništva koji ga je pratio još za života, snažno je planuo prigodom svečanoga pogreba te se proširio i ojačao u sljedećim godinama, ne samo u Hrvatskoj već u cijeloj Crkvi. Njegov grob u Zagrebačkoj katedrali cilj je brojnih hodočasnika koji dolaze pokloniti se hrabrome svjedoku vjere i zazivati njegov zagovor kod Boga. Zbog tih razloga mislilo se započeti što prije postupak proglašenja svetim, ali politička situacija u domovini Sluge Božjega to nije dopustila. Godine 1981. konačno je u Rimu započeo kanonski postupak »o životu i krepostima« koji je završen 1993. Godine 1995. u sjedištu Zagrebačke nadbiskupije izvršeno je dodatno biskupijsko istraživanje o mučeništvu, čiju je pravnu vrijednost priznala Kongregacija za kauze svetaca, dekretom izdanim 24. studenoga iste godine. Pošto je završena Pozicija (tj. proučena svjedočanstva svjedoka na crkvenom sudištu i dokumenti, te prikazani i javno objavljeni, op. J. B.), raspravljalo se o smrti Sluge Božjega, o tome, može li se ona smatrati pravim mučeništvom. Dana 11. studenoga 1997. održano je posebno zasjedanje teologa savjetnika koji su dali pozitivan odgovor. Oci kardinali i biskupi, na redovitom zasjedanju, održanom 5. svibnja 1998., na kojoj je kardinal Ponente, (predsjednik Kardinalske komisije, op. J. B.) bio uzoriti kardinal Pio Laghi, svečano su izjavili da je Sluga Božji bio pravi mučenik vjere.

Divnih li i dragih vremena!

Kad me je u samoj sredini ove 1998. godine moj nadbiskup u Torontu, nakon pune 51 godine svećeničkoga služenja uputio u mirovinu, ubrzo sam nakon toga sletio na ovo naše sveto tlo zemlje Hrvatske. Tu me je dr. Juraj Batelja, promicatelj postupka za proglašenje blaženim Alojzija kard. Stepinca zamolio za suradnju u Glasniku Postulature i povjerio mi napisati uvodnu misao za ovaj izvanredni broj Glasnika, koji nas želi uvesti u svečanost proglašenja blaženim časnog Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

Nakon što je prikupljeno i proučeno te na svjetlo dana iznešeno tisuće vjerodostojnih dokumenata i saslušano stotinjak svjedoka, Sveti Otac Ivan Pavao II., konačno je odlučio – Duh Sveti i mi – ponovno doći u Hrvatsku i tu, u svehrvatskom marijanskom svetištu na Mariji Bistrici zasvjedočiti Crkvi i svijetu svetost i mučeništvo Alojzija kardinala Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa u jednom od najtjeskobnijih razdoblja povijesti Zagrebačke nadbiskupije i hrvatskog naroda.

Onaj 10. veljače 1960. u povijesti Hrvatske i Hrvata ostaje povjesni datum, a 3. listopada 1998. postaje jedan od najradosnijih i najdičnijih dana naše suvremene povijesti. Mi smo u župi Naše Gospe Kraljice Hrvata, u najvećem kanadskom gradu Torontu svake godine s ponosom slavili svaku obljetnicu smrti blaženoga nadbiskupa Alojzija. Ponajčešće smo ta slavlja imali u našoj lijepoj i prostranoj župnoj crkvi, na našoj Croatia Street, a o 25. obljetnici Kardinalove smrti to smo veličanstveno slavlje imali u samom središtu Torontske nadbiskupije, u samoj torontskoj katedrali, u središtu onog velegrada, a misno slavlje predvodio je kardinal Carter, tadašnji torontski nadbiskup.

I dok sam na onim našim slavljima bolnog, ali i ponosnog srca i oka promatrao onu našu dragu hrvatsku katoličku djecu i mladež naše druge i treće generacije prognaničkih i izbjegličkih naših obitelji, dok sam promatrao onu našu dragu mladost okupljenu kao živo cvijeće oko velikog i lijepog brončanoga poprsja kardinala Stepinca, prisjećao sam se onih vremena kad smo se i mi bogoslovi, studenti Zagrebačkoga bogoslovnoga fakulteta, slično okupljali i stiskali oko voljenoga nam Nadbiskupa. Prisjećao sam se i onih vremena kad se naša mladost: djeca, djevojke, mladići isto tako okupljala oko nadbiskupa Stepinca gdje god se on bio pojavio. Jugo-žandari su ih tukli i zatvarali, a naši mladići i djevojke, usprkos toga i kao za inat, opet i opet k Nadbiskupu hrlili i od njega upijali svaku njegovu riječ. On je nas i mi smo njega istinski voljeli, a volimo ga, i on nas voli i sada, kad je – ovjenčan mučeništvom – u blaženoj vječnosti.

Dobro je i korisno moliti se svetima Crkve. Ipak, osjećam se nekako drugačije kad se molim nekom blaženiku, svecu, mučeniku kojega sam osobno poznavao, s kojim sam licem u lice razgovarao, koji me je tako često puta očinski zagrlio, blagoslivljao, tješio i hrabrio! Onda nas je, za vrijeme svojega zemaljskog života bezgranično volio, a sada nas voli i zagovara svetački.

U Crkvi Božjoj sve lijepo, dobro i plemenito zbiva se po sili Duha Svetoga. Baš sve! Gospodin Isus je silom Duha Svetoga sišao na zemlju: snagom Duha Svetoga je začet i rođen kao čovjek; sve Isusovo zemaljsko djelovanje vođeno je silom Duha.

I tkogod želi i pokušava svoj život ili tekuću povijest svijeta i naroda urediti po svojem duhu, po svojim idejama i planovima; tko se pouzdaje samo u svoj duh i u svoju snagu, taj nije i ne može biti uključen u Božji plan.

Božjeg čovjeka vodi Duh Božji. Isusovi snažni govori i Isusova divna djela, sve je to strujilo iz sile Duha Božjega. I blaženi Alojzije Stepinac djelovao je snagom Duha. Kad smo ga gledali onako zanosno i kad smo ga slušali onako radosno, onda je iz njega i na nas prelazio taj njegov duh. I mi smo poprimali Stepinčev duh pa smo i zavoljeli sve ono što je i on volio, odbacivali smo sve ono što je on odbacivao. Pa zašto bi nam inače ona šaka komunističkoga jada i bila branila s njim se družiti?! Radi toga su ga potpuno izolirali u Lepoglavi, radi toga su ga pomno držali i u krašićkoj izolaciji. Bojali su se njegovoga duha. Bojali su se da njegov duh i nas ne preuzme.

Dobro se zna kakvoga je i čijega tko duha. S kim se družiš, onakav si! – kaže naš narod. Tko se s Bogom iskreno druži, na njega djeluje Božji Duh. Blaženi je Alojzije Stepinac doista s Bogom živio. Bio je pun Božjega Duha, a od njega je taj Duh malo pomalo i na nas prelazio i po nama djelovao. Zato nas svi oni »drugovi« nisu uspjeli predobiti za sebe, jer smo mi bili Stepinčevoga duha. Božjega Duha. Mogli su nas mučiti, zatvarati, globiti, linčovati, mogli su nam sve oduzeti, ali nas nisu mogli predobiti čak niti za ono svoje bijedno svećeničko udruženje ceemdaško, udbaško društvo.

Tu snagu mi smo primali od blaženoga Alojzija Stepinca, a on ju je primao od Gospodina Isusa. A Isusov Duh je Duh milosrđa, dobrote, istine, pravde, ljubavi i mira. Blaženi je Alojzije Stepinac bio takvoga duha. Zato ga mi i sada dnevno molimo da nam kod Boga pribavlja taj divni Božji dar. Jer, kad smo Božjim Duhom ispunjeni, Božji smo ljudi.

Piše: Josip GJURAN

Riječ mons. Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkoga

»Nalazimo se u drugoj godini najneposrednije priprave na veliki Isusov jubilej, u godini Duha Svetoga. U toj godini Sveti Otac poziva sve vjernike 'da ponovno otkriju teološku krepost nade'. Taj 'temeljni stav nade' usmjeruje nas osobito na konačni naš cilj, na vječni život. No ta eshatološka nada svakome čovjeku pruža i 'sigurno i duboko nadahnuće za svakodnevno zalaganje u preobrazbi stvarnosti da bi je učinio sličnom Božjem planu'. A nije li baš to najveća poruka koja nam dopire iz vječnosti i koja trajno struji sa Stepinčeva groba na kojemu stoji uklesano njegovo biskupsko geslo: 'In Te, Domine, speravi! U Tebe se, Gospodine, uzdam!' Kada je u svibnju 1934. na njegova leđa odjednom pala biskupska odgovornost, jasno je predviđao budućnost koja će biti pod znakom križa. I u tjeskobi tih časova, na koje je više puta podsjećao, on se iz dubina svoje vjere, čvrsto naslonio na Boga. U toj je nadi prihvatio pred Bogom odgovornost za svoje vrijeme. Poput Abraham, naslonjen na Boga-nadu, i protiv svake ljudske nade (usp. Rim 4, 18), on je smjelo i neustrašivo koračao putem života dok ne izvrši zadaću koju mu je Bog namijenio.

Mons. J. Bozanić, nadbiskup zagrebački, dijeli svetu pričest na proslavi 100. godišnjice rođenja kardinala Stepinca u Krašiću, 8. svibnja 1998.

Novi blaženici

U nedjelju 10. svibnja 1998., Trg sv. Petra u Vatikanu, još je jednom postao »križište svetosti«. Toga je dana papa Ivan Pavao II. proglasio 12 novih blaženika. Svi su oni postali pobjednici u »velikoj kušnji« života i svijeta.

Nimatullah Kassab AL-HARDINI (1808.–1858.), redovnik, svećenik maronit, rođen je početkom 19. stoljeća u Libanonu. Bijaše čovjek molitve. Upravo je molitva bila najuspješniji oblik apostolata kojim je on pozivao svoju braću na pouzdanje u Boga i poticao ih da svim svojim silama ustraju u nasljedovanju Krista Gospodina, kako bi se u Libanonu izgradila bolja budućnost.

Od 11 novih blaženica iz Španjolske, 10 ih je ubijeno radi vjernosti Kristu Gospodinu, za vrijeme građanskog rata u Španjolskoj (1936.–1939.), gdje su i jugoslavenski komunisti prouzročili ne malene žrtve crkvenih osoba. Sve su se ove djevice, mučenice, podržavane šutnjom, molitvom i žrtvom pripremile za žrtvu i velikodušno se prinijele Bogu.

Rita Dolores PUJALTE SANCHEZ rođena je u Španjolskoj, 19. studenoga 1853. U Kongregaciji Ljubavi Presvetoga Srca Isusova položila je privremene zavjete 21. lipnja 1890. Nakon smrti utemeljiteljice, s. Isabel de Larranaga, izabrana je za poglavaricu Kongregacije. Bijaše vrlo aktivna, nadahnjujući vedrinom i povjerenjem. Radosno je poticala susestre na krepostan život, te se odlikovala ljubavlju prema bolesnim sestrama koje je nastojala osobno dvoriti, pružajući im potporu i pouzdanje u Boga. Ubili su je progonitelji Crkve 20. srpnja 1936.

Franciska DEL SAGRADO CORAZON DE JESUS ALDEA ARAUJO rođena je u Španjolskoj 17. prosinca 1881. Vječne zavjete položila je u Kongregaciji Ljubavi Presvetoga Srca Isusova, 20. studenoga 1903. Odlikovala se ljubavlju prema siromašnoj i napuštenoj djeci te bolesnicima. Ubijena je u dobi od 83 godine, zajedno sa susestrom Ritom Dolores, 20. srpnja 1936.

Marìa Gabriela HINOJOSA rođena je u Španjolskoj 24. srpnja 1872. Sa 19 godina stupila je u Red Pohođenja Svete Marije, u Madridu. Zavjete je položila 25. ožujka 1894. Premda nježne naravi, bila je zaodjevena snagom i ljupkošću velikih duša. Dana 18. kolovoza 1936., u samostan je došla naoružana grupa ljudi, prisilili su i s. M. Gabrielu da se s drugim susestrama popne u kamion. Tako je odvedena na stratište u samome Madridu i ubijena.

Sestra Josefa Maria BARRERA rođena je u Španjolskoj 23. svibnja 1881. Položila je zavjete u Redu ss. od Pohođenja, 21. travnja 1920. Bila je vrsna u razmatranju i poniznosti, no mislilo se da nije rođena za velike stvari. Sama je govorila: »Nemam mučeničkog tkiva!« Ubijena je 18. studenoga 1936.

Sestra Teresa Maria CAVESTANY rođena je 30. srpnja 1888. Prve zavjete u Redu Pohođenja položila je 1. lipnja 1916. Bijaše jakoga duha, čudesno uglađena, kao i druge njezine susestre mučenice, u duhu sv. Franje Saleškoga. Njezina pisma očituju dubok duhovni život: »Nema drugo osim želje, neutažive, beskrajne ... Želja je to, žeđ za Bogom. Samo za Bogom!« Ta joj se želja ispunila, u svjedočanstvu vlastite krvi za Boga, u mučeničkoj smrti, 18. studenoga 1936.

Sestra Maria Angela OLAIZOLA rođena je 12. studenoga 1893. u Španjolskoj. Bila je redovinca za koju vrijede riječi: »Bila je potpuno predana Bogu i svojim dužnostima.« Samom svojom prisutnošću govorila je o Bogu. Ubijena je 8. studenoga 1936.

Sestra Maria Engracia LECUONA rođena je 2. srpnja 1897. u Španjolskoj. Unišla je 1924. u Red Sestara od Pohođenja, kao vanjska sestra. Uvijek radosna i radišna, s osmjehom i zahvalnošću čekala je čas smaknuća: »Kakve li radosti! Eto ih, dolaze nas uhititi!« Ubili su je iz mržnje prema vjeri, 18. studenoga 1936.

Sestra Maria Inés ZUDAIRE rođena je 1900. godine u gradu Echvari, u Španjolskoj. Dana 19. studenoga 1920. položila je vječne zavjete u Redu Sestara od Pohođenja. Bila je sestra posvemašnje jednostavnosti i uprkos opasnostima, nije se bojala ostati u Madridu. Dok je u visokoj temperaturi ležala u krevetu, uhitili su je, naredivši joj uz grubosti da ustane. Nije se opirala. Sa susestrama izašla je na ulicu, prekrižila se i hrabro se prinese Gospodinu za žrtvu. U dobi od 36 godina ubijena je 18. studenoga 1936.

Sestra Maria Cecilia CENDOYA rođena je 10. siječnja 1910. Dana 27. rujna 1932., položila je zavjete u Redu Sestara od Pohođenja. Kad je 18. studenoga 1936., u dobi od 26 godina, ispod ruke vodila bolesnu susestru začula je pucanj. Susestra je pala mrtva. Vojnicima koji su je uhitili hrabro reče: »Ja sam redovnica!« Odvedena je u podzemni zatvor, a onda 23. prosinca 1936. izvedoše je pred zid smrti u Madridu. Metak je probio križić na njenim prsima i njeno srce. Taj križić i danas svjedoči o njezinoj smrti za Isusa Krista.

Marìa SAGRARIO DE SAN LUIS GONZAGA, bosonoga karmelićanka, (1881.–1936.), učiteljica molitvom i šutnjom, ujutro svetkovine Velike Gospe 1936., postala je po smrti strijeljanjem svjedok Kristov, u burnim događajima građanskog rata u Španjolskoj, 1936. Njezin poklik prije strijeljanja »Živio Krist Kralj!« očituje njenu potpunu spremnost na žrtvu života za Isusa Krista i za svoje karmelsko zvanje.

Marìa MARAVILLAS DE JESUS, bosonoga karmelićanka (1891.–1936.), živjela je nošena junačkom vjerom i Boga stavila u središte svoga bića. Nakon što je pretrpjela ne malene kušnje, umrla je ponavljajući: »Kolika je sreća umrijeti kao karmelićanka!«

U nedjelju 21. lipnja 1998., u tijeku svoga pastirskog pohoda Crkvi u Austriji, Ivan Pavao II. je u Beču proglasio troje novih blaženika. Toga su dana na čast oltara uzdignuti:

Jakob KERN (1897.–1924.), priznavatelj vjere iz reda Premostratensa (kanonici čiji je život utemeljen prema pravilu sv. Augustina), koji je osjetivši svećenički poziv, vjerno stupao stazama Gospodnjim preostali dio života. Želja da postane svećenik bila je u njemu jača od bolesti koja se zarana oborila na nj. Mogao je sa sv. Pavlom reći: »Kad sam slab, onda sam jak.« (...) Shvaćajući da će sutradan, na dan kad je trebao položiti svečane zavjete, umrijeti, reče sestri bolničarki 19. listopada 1924: »Prva i posljednja pričest moraju se proslaviti osobito svečano. A sutra je moja posljednja sveta Pričest. Svečane zavjete položit ću u vječnosti.« U njegovim osobnim bilješkama nalazimo i ovaj zapis pobudan za duhovni život: »Kad je nakana dobra, trpljenje može postati sveta Božja sjetva.«

Maria Restitua KAFKA (1894.–1943.), mučenica za vjeru. Unišla je u Red franjevki kršćanske ljubavi, u Beču. Redovnički život oplemenjivala je poslom bolničarke. Lažno je optužena i na montiranom sudskom procesu osuđena. U nacističkom progonu Crkve odsjekoše joj glavu. Bilo je to 19. ožujka 1943. Iz svoga predanog rada s bolesnicima iskusila je kako je »križ uistinu najbolja škola života«. Stoga je radosno išla na stratište s osvjedočenjem: »Za Krista sam živjela, za njega želim i umrijeti.«

Anton M. SCHWARZ (1852.–1929.), apostol kršćanske ljubavi, osobito u Beču. Ozbiljno se pripremao za svećeništvo. Kao bogoslov često je molio: »Ti znaš, Isuse, da vruće želim vršiti sve što me može dovesti do cilja da budem svet! Ne napuštaj me, već oprosti moje grijehe i drži me u svom Božanskom srcu.« Za svećenika je zaređen 25. srpnja 1875. Nakon kapelanske službe u vojsci, povjerena mu je pastoralna skrb za bolesnike. Znakovite su njegove riječi: »Gospode, želim ti darivati duše. Daj mi samo milost da mogu živjeti gorljivim apostolskim životom za tebe i za spasenje duša! Za svaku pojedinu dušu želim žrtvovati vlastiti život, ako je tako mogu spasiti.«

Tijek postupka za proglašenje blaženim časnoga Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca

Blaženi Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački i kardinal rodio se 8. svibnja 1898. u Brezariću, župi Krašić. Za svećenika je zaređen 26. listopada 1930. u Rimu. Dana 28. svibnja 1934. imenovan je nadbiskupom koadjutorom s pravom nasljedstva. Kad je mons. Antun Bauer, nadbiskup zagrebački umro, Alojzije je istoga dana, 7. prosinca 1937. postao rezdinecijalnim nadbiskupom zagrebačkim. Pio XII. imenovao ga je kardinalom, 12. siječnja 1953. Umro je na glasu svetosti i mučeništva, kao sužanj u Krašiću, 10. veljače 1960.

Božji ga je narod još za života držao za Božjeg čovjeka, a glas svetosti i mučeništva nije prestao, dapače sve više se širio nakon njegove smrti. Cvijeća na njegovom grobu nije ponestalo, plamen se svijeća nije ugasio.

Odmah po njegovu preminuću, Božji je narod sa svih strana svijeta, slao molbe mons. Franji Šeperu, nadbiskupu zagrebačkom ili izravno Svetome Ocu Ivanu XXIII., a zatim Pavlu VI. ili samoj Kongregaciji za kauze svetaca, da se započne proces beatifikacije kardinala Stepinca (Usp. *Spisi suda za proglašenje blaženim i svetim Sluge Božjega Alojzija Stepinca* /Doc. Process.; DP/, sv. I., str. 42–44; 45, 49–55, 57–59, 61–63.).

Pripravni postupci

Dana 14. studenoga 1969. mons. Franjo Kuharić, apostolski administrator Zagrebačke nadbiskupije, zatražio je od Kongregacije za kauze svetaca mišljenje o prikladnosti trenutka za početak postupka za proglašenje svetim nadbiskupa koji je bio »svjedok vjeran u životu i ostao je do smrti!« (usp. DP, sv. I., str. 43.). i koji je dao »svoj život, iako na nekrvni način, za svoje stado koje mu je bilo povjereno i za obranu istine« (usp. DP, sv. I., str. 43.). Prikazujući duhovni lik Sluge Božjega koji je umro na glasu svetosti i mučeništva, mons. Franjo Kuharić je posvjedočio: »Za Božju čast i za dobro ljudi milošću Božjom pomognut bio je uvijek spreman žrtvovati vlastiti život. Mržnja progonitelja koja je umnažala žrtve nije prestajala. Mnogi su ljudi ubijeni, premda se govorilo da je vrijeme mira, toliki svećenici i redovnici osuđeni su na zatvor, a ne mali broj svećenika je ubijen, crkvena dobra nasilno otuđivana, itd. (...).

Godine 1946., 11. listopada, na svetkovinu Materinstva Blažene Djevice Marije, osuđen je na 16 godina zatvora. Nakon 5 godina provedenih u zatvoru u Lepoglavi, premješten je na izdržavanje kazne u župnu kuću u Krašiću (...). Državna je vlast potpuno suzila nadbiskupovu slobodu. Započela su nova poniženja koja su njegovo mučeništvo učinila još težim, sve do blažene smrti 10. veljače 1960.« (DP, sv. I., str. 11.)

Kardinal Franjo Šeper, prefekt Kongregacije za nauk vjere i mons. Franjo Kuharić, nadbiskup zagrebački uputili su 17. veljače 1979. papi Ivanu Pavlu II. posebnu molbu za proglašenje blaženim kardinala Alojzija Stepinca. U svojoj su molbi istaknuli da je Sluga Božji »žarko ljubio svetu Crkvu i njenog Božanskog Zaručnika Isusa Krista, za kojega je, u povijesnim vremenima, tamnima i dramatičnima, dao sjajno svjedočanstvo i trpio tolike i takve progone da se doista može ustvrditi da je kardinal Stepinac bio pravi ispovjedalac vjere, koji je svoj život dao, premda na nekrvni način, za stado koje mu je bilo povjereno i za obranu istine.« (DP, sv. I., str. 43.)

Kongregacija za kauze svetaca, nakon što se više puta savjetovala s Državnim Tajništvom (usp. DP, sv. I., dokumenti 1–36.), zbog povijesno-političke delikatnosti u kojoj se živjelo, dopustila je 4. prosinca 1980. da otpočne postupak za beatifikaciju Sluge Božjega Alojzija Stepinca u Rimu »o životu i kreposti istoga Sluge Božjega... pred posebnim sudištem, samo jednim sucem i stalnim bilježnikom, bez promicatelja vjere... ali pod strogom tajnom, koju treba obdržavati o samome postupku i njegovome cilju, pridržanoj Svetoj Stolici«. (DP, sv. I.. str. 80.)

Dana 24. veljače 1981. imenovan je postulator u osobi časnog oca Antonija Cairolia, OFM (DP, sv. I., str. 23.).

Imenovani su članovi sudišta: mons. Pietro Santini, delegirani sudac (DP, sv. I., str. 163.) i mons. Antonio Casieri, bilježnik (usp. DP, sv. VI., str. 1020.).

Postupak o životu, krepostima i glasu svetosti Sluge Božjega

Nakon prvih sjednica suda, koje su održane u Kongregaciji za kauze svetaca u Rimu od 9. listopada 1981. do 24. listopada 1984., osjetila se potreba da se sjednice ubuduće drže u Jugoslaviji, zbog čega je 11. listopada 1984. Kongregacija za kauze svetaca imenovala mons. Antonia Casieria sucem delegatom, dodijelivši mu pravo da se u Jugoslaviji, prema potrebi službe, može poslužiti bilježnikom – prevoditeljem (usp. DP, sv. VI., str. 1020.).

Pošto su u Zagrebu započele sjednice suda 12. listopada 1984., sudac delegat imenovao je vlč. o. Kornelija Šojata, OFM kao bilježnika prevoditelja.

Kako je sud imao teškoće s jugoslavenskom policijom i jer je umro postulator p. Antonio Cairoli, OFM, postupak je trenutno prekinut.

Dana 4. listopada 1991. imenovan je novi postulator, vlč. dr. Juraj Batelja (DP, sv. VII., str. 1458s.), pa je sudski postupak nastavljen sjednicama u Hrvatskoj i Sloveniji. Posljednja sjednica ispitivanja svjedoka održana je javno u zagrebačkoj katedrali 17. veljače 1993.

Od 9. listopada 1981. do 16. lipnja 1993. održano je 96 sjednica. Za vrijeme toga sudskog postupka brižno je prikupljena sljedeća dokumentacija:

a. svjedočanstva svjedoka (DP, sv. I.–VIII., od str. 1–1829);
b. dokumentacija, bibliografija i drugi tiskani materijali (DP, sv. IX.–CXII).

Nakon što je bilo istraženo 126 arhiva, u domovini i inozemstvu, bilo crkvenih, bilo svjetovnih institucija, kao i privatnih arhiva, kard. Franjo Kuharić, nadbiskup zagrebački, imenovao je povijesnu komisiju sastavljenu od 4 stručnjaka i teološku komisiju sastavljenu od 23 stručnjaka kojima je bilo povjereno proučiti sve spise Sluge Božjega te svu dokumentaciju o njemu i o svemu dati sud, gledom na pravovjerje i ćudoređe u spisima nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca.

Za vrijeme sudskoga postupka saslušana su 74 svjedoka. Njih 68 predložio je postulator, a 6 njih pozvao je sudac delegat, po službenoj dužnosti.

Saslušana su 4 kardinala, 4 nadbiskupa i biskupa, 23 biskupijska svećenika, 7 redovnika, 14 redovnica, 20 Kristovih vjernika laika te 2 nekatolika.

Za vrijeme prvih sjednica koje je sud održao u Zagrebu, pojedini su svjedoci izrazili bojazan da će poradi svojega pojavka na crkvenom sudu radi proglašenja blaženim kardinala Stepinca, imati poteškoće s komunističkom vlašću. Veću su otvorenost svjedoci pokazali nakon pada te vlasti.

Na zahtijev stručnjaka povjesničara, bilo je potrebno izvršiti ekshumaciju tijela Sluge Božjega zbog sumnje da je on u zatvoru u Lepoglavi bio otrovan. Nakon temeljite analize i dobivenog uvida o stanju zemnih ostataka, stručnjaci su sve pojedinačno zabilježili te svoj sud proslijedili Kongregaciji za kauze svetaca.

Mons. J. Batelja zahvaljuje Svetom Ocu za najavljenu beatifikaciju kardinala Stepinca

Dodatni postupak i potvrda mučeništva Sluge Božjega

Postupak za proglašenje blaženim i svetim Sluge Božjega Alojzija Stepinca, koji je započela i dovršila Kongregacija za kauze svetaca, započeo je kao istraživanje za upoznavanje njegova života i kreposti. Budući da su u tijeku toga postupka utvrđeni elementi mučeništva, mons. Antonio Casieri, sudac delegat, predložio je mons. Angelu Feliciu, pročelniku Kongregacije za kauze svetaca, na zaključnoj sjednici procesa, održanoj u Rimu 16. lipnja 1993., da se kauza kardinala Stepinca vodi pod naslovom: »O životu i vrlinama« kao i »O mučeništvu« (»super vita et virtutibus« nec non »super martyrio«) Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Naime, i svjedoci i dokumenti ukazivali su na materijalnu stranu mučeništva (trovanje i zračenje) kao i na formalni vid mučeništva, to jest da je progonitelj išao za njegovom fizičkom likvidacijom iz mržnje prema vjeri te da je Sluga Božji spremno prihvatio to progonstvo iz vjernosti prema Kristu i njegovoj Crkvi (DP, sv. VIII. str. 1829/1).

Kardinal A. Felici, pročelnik Kongregacije za kauze svetaca, nakon toga je izdao odredbu za do-

datni sud o mučeništvu Sluge Božjega Alojzija Stepinca, koji je završio radom 6. lipnja 1995. i potvrđen od Kongregacije za kauze svetaca 24. studenoga 1995.

Dana 11. studenoga 1997. održana je u Rimu sjednica teologa koji su nakon proučavanja svih dokumenata i svjedočanstava svjedoka, trebali donijeti pravorijek, da li se, u skladu s kršćanskom tradicijom, život i smrt Sluge Božjega Alojzija Stepinca mogu smatrati mučeništvom. Pretresajući materijalni vid mučeništva, koji se sastoji u progoniteljevim nastojanjima da iz mržnje prema vjeri čim prije dokrajči svoju žrtvu, ne prezajući ni pred nasiljem nad njegovim tijelom, prosudili su kako su i fizička i moralna trpljenja nanesena Sluzi Božjemu, za vrijeme sudskog procesa i izdržavanja kazne, a slabila njegovo zdravlje sve do prijevremene smrti (»vulnera et aerumna carceris«), u skladu nauka Benedikta XIV, jasna sastojnica mučeništva. Zaključak svih teologa bio je jednoglasan: Sluga Božji, osim što predstavlja sjajan primjer kršćanskih i biskupskih vrlina, može biti predočen Božjem narodu kao pravi mučenik Kristov.

Dana 5. svibnja 1998. pod predsjedanjem kard. Pia Laghia, Ponentea, održana je u Apostolskoj palači u Vatikanu sjednica kardinala i biskupa koja je, imajući u vidu i mišljenje teologa te na temelju objavljene dokumentacije o postupku za proglašenje blaženim kardinala Stepinca, donijela jednoglasnu odluku da je kardinal Stepinac istinski mučenik katoličke vjere.

U petak 3. srpnja 1998., kako je već spomenuto, u Konzistorijalnoj dvorani Apostolske palače u Vatikanu, u nazočnosti Ivana Pavla II. pročitan je i prihvaćen dekret o mučeništvu Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Nakon toga čina kardinal Stepinac ponio je naslov časnog Sluge Božjega koju ćemo upotrebljavati do njegova proglašenja blaženim.

Juraj BATELJA,
postulator

Alojzije – Viktor! Čist i Pobjednik!

Propovijed kard. Franje Kuharića u Krašiću 8. svibnja 1998.

Draga braćo i sestre u Isusu Kristu!

Ovdje u Krašiću prije 100 godina, točno 8. svibnja 1898. ugledalo je svjetlo svijeta u obitelji Josipa i Barbare Stepinac jedno dijete poput tisuća i tisuća i milijuna ljudske djece. U ovoj župnoj crkvi primio je sakramenat svetog krštenja.Tako je to ljudsko dijete postalo dijete Božje, kao i svi mi, sakramentom svetog krštenja.

Sigurno nitko od ljudi nije slutio da na tom djetetu počiva na osobiti način Božji pogled, Božje izabranje, Božji poziv i da će to dijete biti izvršitelj osobitog poslanja u teškom vremenu naše suvremene povijesti, u teškom vremenu koje je proživljavao hrvatski narod, u teškom vremenu koje je proživljavala i Crkva u njemu, u teškom vremenu kad su tolike bezbožne ideologije i zablude satirale bezdušno, okrutno milijune ljudskih života.

Kardinal F. Kuharić propovijeda u Krašiću na proslavi 100. obljetnice rođenja kardinala Stepinca

On je bio baš izabran za to vrijeme, **Alojzije Viktor**!

Pričao je ovdje za vrijeme svoga zatočeništva, opkoljen stražama, svome domaćinu i župniku blagopokojnom Josipu Vranekoviću, što je doživljavao kad je doznao da ga Sveti Otac Pio XI. kani imenovati nadbiskupom koadjutorom s pravom nasljedstva i tako ga postaviti na stolicu zagrebačkih nadbiskupa. Trebao je odgovoriti apostolskom nunciju u Beogradu ili affirmative ili negative, prihvaćam ili ne prihvaćam. Taj

mladi svećenik, koji je bio tek tri i pol godine svećenik, nije mogao Poglavaru Svete Crkve i Petrovu nasljedniku kazati svoj ne. Kazao je, ne bez tjeskobe, da, a to znači odgovorio je affirmative. Kaže svom župniku: »Tko bi na pošti mogao slutiti što je sve sadržano u toj jednoj riječi? A meni je bilo prilično poznato, što to znači za mene. Gledao sam da će neminovno izbiti novi svjetski sukob, da će biti još prije i stotine žrtava i neprilika, a na kraju možda i Sibirija. Ali ništa zato. U ruke Božje! Što sam mogao drugo uzeti za geslo, nego: In te Domine speravi«, u tebe se, Gospodine, pouzdajem.

On nastavlja: »Prigodom konsekracije svijet je klicao i veselio se, a meni je srce krvarilo. Slutio sam da će se dogoditi nešto od onoga, što se i stvarno dogodilo i što je prešlo preko moje glave do mučnog zatočenja«. (VD I 32; II 396, str. 73)

Pročitao sam ovih dana u »Obnovljenom životu« članak O. Celestina Tomića, koji je veoma aktivno sudjelovao u pripremi procesa za beatifikaciju Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Napisao je članak: »Stepinac prorok«. U tom članku kaže: »Prorok je glas Božji u povijesti, savjest naroda i njegovih upravljača; sluša i otkriva Božju prisutnost u svijetu; zna čitati 'znakove vremena'; izriče sud svemu onome što se opire milosti i poruci Božjoj. Hrani se Božjom riječju koju svijet možda prezire, ne želi je čuti. Snagu crpi iz vjere i njegovo je postojanje i življenje Bog. Prorok je duboko ukorijenjen u povijest. Ne gleda kroz prozor što se to događa, nego je uronjen duboko i zahvaćen povijesnim zbivanjima, svjestan da je pozvan i poslan da tom narodu objavi Božje zahtjeve; da ih privede na put poslušnosti i ljubavi!« (*Obnovljeni život*, br. 1–1998.)

Za naše vrijeme, za vrijeme u kojem je živio i djelovao Sluga Božji Alojzije Stepinac, može se zaista kazati da je bilo vrijeme ispunjeno teškoćama, problemima, strašnim sukobima i da je to vrijeme izazivalo proroka da progovara Riječ Božju, da za nju trpi i da prihvati progonstvo.

Proroci su bili uglavnom svi progonjeni; i proroci Staroga zavjeta, poput Ilije, poput Jeremije, poput Ivana Krstitelja, kojemu je Herod dao odrubiti glavu; i proroci Novog zavjeta, poput tolikih apostola i mučenika ubijenih radi imena Isusova.

Čuli smo u Evandjelju da je Isus Sin Božji, Bogočovjek koji svojim božanskim pogledom proniče cijelu povijest, i prošlost, i sadašnjost, i budućnost. On svojim učenicima naviješta blaženstva, ali naviješta i progonstvo: »Blago gladnima i žednima pravednosti, oni će se nasititi... Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko. Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima!« (Mt 5, 10–12)

Prorok jako pažljivo promatra vrijeme i sve što se u njemu događa, ali on uvijek upire pogled u vječnost, u vječnu budućnost. Čuli smo i Joba patnika koji kaže: »O kad bi se moje riječi zapisale i kad bi se u mjed urezale; kad bi se željeznim dlijetom i olovom u spomen vječan u stijenu uklesale...«

Koje su to riječi tako važne, tako sudbonosne da bi ih trebalo urezati u mjed da ih nitko nikada ne može izbrisati, da ih treba uklesati u tvrdu stijenu da budu uvijek čitljive i prepoznatljive? To je vjera u uskrsnuće, vjera u život vječni.

Job u svojoj patnji kaže: »Ja znadem dobro: moj Izbavitelj živi i posljednji će on nad zemljom ustati.« Bog će biti sudac, njegova će biti zadnja riječ. »A kad se probudim, k sebi će me dići: iz svoje ću puti tada vidjeti Boga. Njega ću ja kao svojega ugledati!« (Job 19, 1, 23–27a)

Biskupi se kroz mnoštvo Božjega naroda približuju oltaru pripremljenom za euharistijsko slavlje

Prorok je ukorijenjen u tu istinu, u tu vjeru. On gleda ne samo horizontalu povijesti nego vertikalu povijesti, Božju prisutnost u povijesti, Božje djelovanje, Božju riječ, koja je ostvarena utjelovljenjem Vječne Riječi u Isusu Kristu, Sinu Božjem.

Duša Sluge Božjega Alojzija Stepinca bila je sva duboko ukorijenjena u Božju prisutnost. Njemu je zaista Bog bio život. On je svim srcem, svom dušom, svom snagom svoga uma, svojih ljudskih sposobnosti i svoje slobode živio za Isusa Krista, pripravan trpjeti za njega do smrti i biti progonjen do smrti. To je ta vjera proroka kojom on stoji slobodan usred nevjernog svijeta, usred grešnog svijeta, usred neprijateljstva prema Bogu. Neprijateljstvo prema Bogu je uvijek neprijateljstvo prema čovjeku. Zato su sve te ideologije materijalističke, bio to rasizam, bio to komunizam, bile to neke druge filozofije koje su zanijekale Bogu pravo da postoji, koje su zanijekale Bogu pravo da govori čovjeku i zanijekale su Bogu pravo da bude norma savjesti, da zapovijeda dobro, da zabranjuje zlo; sve su se te ideologije urotile protiv čovjeka.

Promatrao je Sluga Božji već kao svećenik, a onda kao zagrebački nadbiskup, očima vjere ta zbivanja svijeta. Jasno je upozoravao gdje je izvor svih nevolja, svih ratova, svih sukoba. Zato on postavlja pravu dijagnozu, što je lijek, gdje je izlaz gdje je spasenje. Kaže da je izvor zala i nevolja ljudskih u otpadu od Boga, u grijehu koji materijalistička civilizacija ne priznaje, jer grijeha nema, jer je čovjek norma dobra i zla; ako mu

se svidi činiti zlo, to je dobro za njega. Zato kaže Nadbiskup na Staru godinu 1940., u Zagrebačkoj katedrali: »Čovječanstvo koje nije računalo s Bogom, može iskazati na koncu ove stare godine pasivnu bilancu. Mjesto mira – razdor i klanje, mjesto izgradnje – rušenje i razaranje, mjesto pogleda sitih i zadovoljnih lica – avet gladi i bijede, mjesto javne i lične sigurnosti – anarhija, mjesto divne i svete kršćanske slobode duha – kruto ropstvo, kojemu se ne vidi kraja.

On nastavlja: »Kažu da je prvi uvjet ozdravljenju, postaviti pravu dijagnozu. U našem slučaju nije je teško postaviti. Čovječanstvo se dobrim dijelom odvratilo od Boga i praktičnog kršćanskog života. Odvratilo se od Boga Stvoritelja o kojemu je ovisan i vladar i sluga, učenjak i analfabet, crv i div, živo i neživo. A odvrat od Boga isto je što i vlastita osuda na smrt. Oholost je čovjeka zavela i dovela na misao da može napredovati i bez Boga, štoviše, da je i Bog u svom djelovanju ovisan o dobroj volji umišljenih zemaljskih veličina (...). Ljudsko je društvo bolesno! Bolesno od upravo sulude oholosti, kao da Stvoritelj nema više posla s ovim svijetom i kao da su oni suvereni gospodari samima sebi. Posljedice toga nisu mogle izostati 'jer se Bog ne da ismjehivati!' (Gal 6, 7) (...) Ljudsko je društvo na rubu ponora. Na rub ponora dovela ga je oholost« (ib. str. 61).

Prorok ne postavlja samo dijagnozu, ne samo da uočava u čemu je zapravo zlo svijeta i zlo čovjeka, jer je on je uvijek na Božjoj strani; on u Bogu živi, on za Boga umire. Zato je Božji glas poziv na povratak. Kako god su proroci teško žigosali zlo i grijehe svojih suvremenika, nikad nisu završavali samo s tom dijagnozom, nego su uvijek bili glas Božji na povratak, glas na obraćenje.

Tako i Sluga Božji završava ovo što smo čuli: »Bog poziva sve da se, kao rasipni sin u Evanđelju, vrate i u poniznosti bace na koljena i priznaju svoje grijehe: 'Oče, sagriješio sam i nebu i tebi i nisam više dostojan da se zovem sin tvoj. Uzmi me kao jednog od svojih slugu!' (Lk 15, 16) I otac je sve zaboravio i prigrlio ga kao sina, još više nego prije.« (ib.) To on često spominje kad je imao posla s grešnikom, pa i s grešnim svećenikom pa kaže: »Kad se skrušio i kad se pokajao, sve sam zaboravio jer sam sve oprostio.« Dakle, prorok je glas Božjeg milosrđa.

Postoji tajna povijesti od početka i bit će do svršetka svijeta, da je prorok progonjen i ne može biti neprogonjen, ako je Bog odbačen; ne može biti neprogonjen ako je čovjeku zanijekana njegova besmrtnost, njegovo dostojanstvo, slika Božja u njemu. Alojzije Stepinac je bio branitelj Božjih prava, Božje časti, a isto tako i branitelj čovjekovih prava, čovjekove časti, čovjekove slobode. Zato je bio progonjen, progonjen radi istine. Govorio je istinu svim moćnicima ovoga svijeta. Imao je svoj sud o svima i o svemu, ali taj sud je on imao iz svoje vjere. Sve je mjerio prema tome kako se odnosimo prema istini, kako se odnosimo prema Bogu, kako se odnosimo prema Crkvi kao Božjoj ustanovi i Božjoj glasnici i kako se odnosimo prema čovjeku.

Vjernici župe Sv. Križa iz Siska na proslavi u Krašiću

Kad je uočavao strašna nasilja, onda je podizao svoj glas u obranu. Bilo je to nasilja i prije rata, bilo je nasilja i u ratu, a bilo je strašno nasilje i poslije rata. Kad su se punila grobišta oko naših gradova, kad su ubijani ljudi bez suda i bez pravde, kad su mnoštva otišla pod zemlju, nije mogao šutjeti, morao je progovoriti jer je bio prorok. Ali tu je riječ platio i progonstvom; tu je riječ platio osudom. I slobodu proročku kojom je žigosao zlo oko sebe i nasilje protiv ljudi i bezbožnost u odnosu prema Bogu, platio je klevetama, optužbama, nasiljem. Ali nije samo on bio progonjen, nego svaki onaj koji bi se usudio braniti njegovu nevinost, njegovu čast, bio je progonjen.

Jedan svećenik mostarske biskupije dao je svoj interwiev u listu mostarske biskupije »Crkva na kamenu« kako je bio progonjen radi Sluge Božjega Alojzija Stepinca. To je vlč. Ilija Drmić. On je govorio vojnicima da nije istina ono što se o Stepincu govori, a govorile su se strašne stvari. On je u svim predavanjima u kojima je bio spomenut, bio tretiran kao zločinac: zločinac u medijima, zločinac na političkim tribinama, zločinac u školama, zločinac u vojsci. Taj naš, bogoslov onda, Ilija, vojnicima je govorio kako nije istina da je Stepinac zločinac. Zbog toga je došao na vojni sud, pa kaže: »Mene su prethodno poučavali kako bih i ja tijekom istrage i suđenja potvrdio što su oni mislili o ovom crkvenom čovjeku. Međutim, ja sam se stalno preporučivao Stepincu da mi Bog dadne snage da ne izdam nikoga i da ne reknem o njemu ono što nije istina. Prije svakog nastupa u sudnici molio sam se Stepincu...«

Na suđenju: »Kad sam počeo mirno govoriti o Stepincu kao hrvatskom velikanu i kardinalu Katoličke crkve, kojega Papa sigurno ne bi učinio kardinalom kad bi bio zločinac i da katedrala i trg pred katedralom ne bi bili puni kad nadbiskup Kuharić govori o Stepincu, sudac se razbjesnio i povikao: »Mi tebe moramo osuditi zbog ovoga što sada govoriš na sudu, bez obzira na ono što si vojnicima govorio!« (»*Crkva na kamenu*«, br. 2 (207) – veljača 1998. str. 1, 2, 15)

On je bio osuđen. U zatvor je ušao 10. siječnja 1976., a izišao je iz njega 29. ožujka 1977. Kaže da je u zatvoru

susretao neke ljude osuđene jer su prenijeli preko granice knjigu O. Benigara o nadbiskupu Stepincu.

Progoni radi progonjenoga! To je iskusio nadbiskup Stepinac i u svjoj vlastitoj obitelji. Sin njegove sestre Štefanije, Josip, bio je satrt mučenjima, zato i samo zato jer je u rodu sa Stepincem i jer se nije želio ni htio odreći vjere u Boga.

Sluga Božji piše svojoj sestri Štefaniji: »Saznao sam, da se je konačno tvoj dragi sin Josip vratio iz tamnice, u kojoj je ni kriv ni dužan proboravio nekoliko godina. Sva mu je krivnja, jer kao kršćanin ne može i ne smije prihvatiti bezbožnog komunizma... Naravno da mu je strašna krivnja i to što je sa mnom u rodu.«

Nije li onda život zagrebačkog Nadbiskupa bio mučeništvo: te stalne klevete, te stalne optužbe!? On piše Prvostolnom kaptolu zagrebačkom, iz Krašića, 1. svibnja 1957. godne: »Ništa doduše vlastodršci nisu propustili, da nas okleveću i oblate pred svijetom. To vi dobro znadete, da čovjek niti je vlas bolji ako ga ljudi hvale, niti je vlas gori, ako ga ljudi kude!«

On je tako odgovorio na sve te klevete i na sve te optužbe: ja sam ono što sam u sebi, a u sebi sam ono što Bog u meni čini. Zato je stajao uspravan. Ti ljudi Božji su nepobjedivi i ti proroci su nepobjedivi. Oni ulaze u život, ali su nepobjedivi. Stoga je dano na krštenju kao proročko ime Alojziju i ime Viktor, znači pobjednik. Trpio je patnje srca, patnje duše i patnje tijela, i to ne jedan trenutak nego jedan život.

A kako on uzvraća na to? Proroci uzvraćaju progoniteljima ljubavlju, uzvraćaju opraštanjem, uzvraćaju molitvom. On gotovo u svakom pismu piše: moliti za progonitelje. A sestri Štefaniji, povodom situacije s njezinim sinom Josipom, piše: »Čujem da je došao tjelesno i duševno posve iscrpen. A buduć nije ništa kriv, lako bi Te mogla snaći napast, da Te zahvati mržnja na one, koji su ga tako mučili, i želja za osvetom. No mržnja i želja za osvetom mora biti daleko, daleko od Tebe i od svih Tvojih. 'Moja je osveta i ja ću je vratiti', govori nam Gospodin Bog. A na nama je da se držimo Kristove nauke: 'Ljubite neprijatelje svoje i molite se za one, koji vas progone. Tada ćete biti djeca Oca svojega nebeskog koji pušta da sunce Njegovo izlazi nad dobre i zle i daje da dažđi nad pravedne i nepravedne. Jer ako ljubite samo one, koji vas ljube, kakvu ćete imati plaću? Ne čine li to i carinici?'« (Mt 5, 44–47)

Odakle je on crpio tu snagu i tu slobodu? U sudnici 11. listopada 1946. tko je bio slobodan? Bio je slobodan samo optuženi Alozjije Stepinac, nadbiskup zagrebački. On je bio slobodan. Njegovi suci nisu bili slobodni; njegov tužitelj nije bio slobodan; i oni lažni svjedoci nisu bili slobodni, niti ono mnoštvo u dvorani koje ga je ismijavalo, ponižavalo, tako reći, pljuvalo po njemu, nije bilo slobodno. Sve su to bile žrtve nasilja, nasilja jedne ideologije, nasilja jedne vlasti, nasilja jedne nepravde, i oni nisu bili slobodni. Slobodan je bio nadbiskup zagrebački Alojzije Stepinac. Makar ovdje zatočen, makar opkoljen stražama, on je bio slobodan, i u toj slobodi on je predao svoju dušu Bogu.

Odakle snaga? Nije to ljudska snaga, to je Božje snaga u čovjeku, to je Božje snaga u proroku. Zato je on na osobit način polagao svu svoju nadu u molitvu. Ovdje, tu pred ovim oltarom satima je proklečao pred Presvetim. Kad nije mogao upravljati nadbiskupijom jer je nasilno bio od nje odijeljen, tu ju je nosio u srcu, u svojoj molitvi; tu je on sabirao svećenike, redovnike, redovnice; tu je on sabirao sve svoje vjernike, obitelji, mlade, djecu u molitvi. Tu je on jednostavno iznosio Isusu Kristu Spasitelju u Euharistiji da ih spašava, da ih rasvjetljuje.

Zato piše jednom bogoslovu 7. rujna 1955. godine: »Ja sam na molitvu uvijek polagao najveću važnost, a danas više nego ikada jer predobro osjećam, da ne bi bio izdržao ni jednoga dana, a kamo li deset ili više strašnih godina, da nije bilo molitava dobrih duša, molitava Crkve!«

Jednoj redovničkoj zajednici piše 14. travnja 1956. godine: »Budite dakle uvijek djeca molitve, tople, skrušene, ponizne i neprekidne molitve...Vama, na oko nemoćnim stvorovima, redovnicama, na oko skoro onemogućenim u radu, daje dragi Bog sredstvo u ruke, kojim možete upravljati svijetom pa i samim vašim progoniteljima, a da toga nitko ni ne opazi. A to sredstvo jest sveta molitva, skrušena, ponizna molitva.«

Rekao sam, proroci su nepobjedivi u nadi. Zato on uvijek u svojim pismima upućuje na prolaznost nepravde, na prolaznost nasilja, na prolaznost svake laži i naviješta Božju pobjedu. Tu je dosljedan svome geslu: »In te, Domine, speravi!« – U tebe sam se, Gospodine, uzdao.

On piše opet jednoj redovnici, 12. veljače 1952. godine: »Borba protiv Boga i Crkve Božje u svijetu još nije završena, te se pastiri Crkve mogu nadati i gorim časovma nego što su ih proživili (...) Neka vas ni najmanje ne plaše oluje koje sada bjesne na lađicu Crkve Božje. Doći će čas, kad će Spasitelj ustati i zapovijediti: Zašuti i umukni!« (ib. str. 70)

To je, braćo i sestre, njegova poruka i nama: uvijek sačuvati nadu i povjerenje u Božju prisutnost i ljubav. Onda ćemo i mi biti proroci, proroci u svom vremenu: proroci protiv zala koja i danas, premda u demokraciji, razaraju dušu hrvatskog naroda; proroci protiv stava da više nema razlike između dobra i zla; napad na nerođeni život bez ikakve grižnje savjesti; čuvanje zakona kojim se to omogućuje, tolika psovka, tolike mržnje, tolike svađe, toliki nemoral, tolika droga, da maloljenice već ubijaju da dobiju drogu; ti sijači smrti, ti prodavači koji trguju drogom i koji pune svoje džepove, još nismo pročitali da je netko od tih bosova suđen; sablazni mladih noćnim zabavama. Svako od nas bi trebao biti prorok protiv tih zala, svjedočeći novi žviot, Božji život.

Ako smo s Kristom umrli grijehu, s Kristom ćemo uskrsnuti na slavu (usp. Rim 6, 8).

+ Franjo Kard. KUHARIĆ
nadbiskup zagrebački u miru

Vlč. Ivan ŠAŠKO, tumačeći značenje procesije koja se iz središta Krašića uputila prema župnoj crkvi Presvetoga Trojstva i oltaru pripremljenom za svetu Žrtvu, reče:

Ponovno smo Crkva u hodu, Crkva koja proslavlja svoje zajedništvo na putu od jednoga rođenja do novoga rođenja; od zemaljske do nebeske kolijevke. Hod procesije ukazuje na povijest onih koji su uronjeni u vjeru i čija se vjera pretvara u molitveni korak kroz povijest. Ako hrvatski narod bude tražio mjesto zbijene povijesti i vjere, usmjerit će pogled u Krašić.

Procesija koja dolazi prema ovom slavljeničkom prostoru, prolazi putem svagdašnjega življenja i rada, putem običnih susreta i poteškoća. Ta procesija želi ponijeti sa sobom i molitvu i pjesmu, želi ponijeti svakidašnjicu, u prostor proslave vazmenoga otajstva, jer je tim otajstvom promijenjen ljudski prostor i vrijeme, zahvaćena je njegova briga i radost, njegov strah i nada, njegov pogled u prošlost i iščekivanje budućega. Procesija kao izričaj iskustva Izlaska i prijelaza, izričaj Vazma.

Ova procesija nadilazi povijesno vrijeme i prostor, ulazeći u liturgijsko slavlje u kojemu se već živi vječnost. Riječ je o hodočašću koje poznaje svoj cilj u vječnom zajedništvu s cijelom Crkvom. Procesija govori o Crkvi u hodu, o Crkvi koja se oblikuje i raste. Ova je naša zajednica rasla kroz stotinu godina, od rođenja Sluge Božjega Alojzija. Ovaj je kraj ozračje njegova rođenja, da bi svjedočio za ljubav i njegovoga novoga rođenja, da bismo mi po tom svjedočanstvu živjeli Kristovu ljubav. U ovim koracima procesije nalaze se koraci dječaka, bogoslova, nadbiskupa Alojzija; koraci koji su od razigranih i slobodnih morali prerasti u mučeničke i tamničarske. Koraci koji su bili prožeti poletom i nadom u svakom trenutku njegova života. Ali ova je procesija satkana i koracima tolikih znanih i neznanih vjernika koji su dolazili u Krašić u vrijeme Kardinalova sužanjstva i nakon njegove smrti. Koraci u tajnosti, koraci koji su tražili okrepu i snagu, kad su gubili nadahnuće. Sada ti koraci postaju javni, zajedničarski i objaviteljski način proslave Boga.

To je običan hod, ali on u sebi sažima tolike osjećaje i korake, jer istina ne treba previše riječi, ne treba slova i knjige, već poglavito korake. Istina želi hodati, doticati susretom i ne zaustaviti se. Istina želi ljubiti. Ova procesija prodire u vječnost, ova procesija želi proslaviti vječnost. Pridružimo se duhom početku euharistijskoga slavlja otvorena srca i čiste duše, zahvalni Bogu za dar života kardinala Stepinca. Sve što će nedostajati dosegu riječi, pretočimo u molitvu i pjesmu. Danas smo u zajedništvu s mnoštvom hrvatskih biskupa i vjernika; danas smo slika one Crkve, jedinstvene i radosne kakvu je čuvao svojim trpljenjem i kardinal Stepinac. Molimo združeni s njim u nebeskoj domovini, združeni sa svima svetima, osobito s hrvatskim svecima, da svoj život pretočimo u poruku radosti objavljene istine o spašenosti čovjeka; spašenosti po Kristu koji se utjelovio i koji poziva da svojim življenjem nasljedujemo ono što ostvaruje ovaj spomenčin, te molimo kako bi Crkva u Sluzi Božjem Alojziju prepoznala lik koji treba biti uzdignut na čast oltara. A sada svi zajedno, kao dionici jednoga hoda k Božjoj riječi i žrtveniku, zapjevajmo pjesmu »Do nebesa nek se ori«.

Kardinal F. Kuharić i mons. J. Bozanić otkrivaju spomenik kardinala Stepinca, rad akad. kipara J. Poljana

Prinos euharistijskih darova na Misi, o 100. obljetnici rođenja Sluge Božjega Alojzija Stepinca, popraćen je ovim riječima:

Naš oltarski dar nema vanjskoga sjaja. Darujemo od darovanoga, bez mnogo riječi, tek s nekoliko znakova. Kruh i vino u kojemu se nalaze žuljevite ruke seljaka i radnika, u kojima progovara marljivost našega vjernika; marljivost zbijena u toliko puta suznu koru kruha i pretočena u mnoštvo gorkih kaleža, da bi našom vjerom postali milost oslobođenja i piće Novoga saveza s Bogom. U tom je daru govor brige za sve kojima je potrebna pomoć, naša spremnost da se zauzimamo za siromašne i slabe, nepravedno progonjene i obespravljene. U tom su daru svi naši bolesnici, starci i starice, invalidi i prognanici, svi križevi i boli.

Ova zajednica želi svoj prinos označiti i svijećom, a svijeća govori o onomu svjetlu koje je rođeno uskrsnim jutrom i nakon čijega sjaja život nije zatvoren u bezizlazje. Bogu pružamo vosak stopljen u plameni stup na kojemu se nalaze urezani prepoznatljivi znakovi života, služenja kardinala Alojzija. Sestre Služavke Maloga Isusa koje su taj život pratile u posljednjim trenucima, sada kao naš dar donose plod vjere koju je čuvao i za koju je umirao Sluga Božji. Primi naš dar, Gospodine!

Otkrivanje spomenika Sluge Božjega Alojzija Stepinca, umjetnički rad akademskog kipara Josipa Poljana, najavio je dr. Ivan ŠAŠKO, govoreći:

Na završetku ovoga slavlja, kao vidljivi spomen, kao znak života Sluge Božjega Alojzija koji je unosio vjeru i nadu u teškim vremenima za našu Crkvu, otkrivamo spomenik koji će upućivati na trajno življenje uskrsne vjere u Isusa Krista. Skidanje plašta koji prekriva Kardinalov lik u njegovoj rodnoj župi znak je oživljena govora i trajnosti koja ne smije biti skamenjena. Pada koprena koja je pokrivala povijest i istinu; u lik se pretvara ono što je rođeno u srcima tolikih vjernika i što je nosilo glas onih kojima je glas bio oduzet. Neka ovaj spomenik upućuje na spomen-čin ljubavi koji izgrađuje vjerničku i društvenu zajednicu.

Molimo nadbiskupa zagrebačkoga msgr. Josipa Bozanića i uzoritoga g. kardinala Franju Kuharića da, (nakon otpjevane himne hrvatskoj Domovini) otkriju spomenik.

Božji se narod obradovao spomeniku Sluge Božjega

MOLITVA VJERNIKA NA PROSLAVI 100. OBLJETNICE ROĐENJA KARDINALA ALOJZIJA STEPINCA

BRAĆO I SESTRE, PROSLAVLJAMO GOZBU LJUBAVI. UPUTIMO SVOJE MOLITVE BOGU, ZAHVALJUJUĆI MU ZA DAR SLUGE BOŽJEGA ALOJZIJA, ČIJA NAS GODIŠNJICA ROĐENJA UPUĆUJE NA TRAJNO ŽIVLJENJE KRŠĆANSKOGA POSLANJA.

1. Gospodine, daj da Papa i svi pastiri Crkve budu poslušni Duhu Svetomu kojega je slijedio i Sluga Božji Alojzije, te tako budu živi znakovi tvoje nazočnosti u svijetu, molimo te:

Gospodine, usliši nas!

2. Udijeli da nas novi život po Uskrsnuću izgrađuje u iskrenoj ljubavi koju daruješ poniznima, kako bi ti i hrvatski vjernici u Domovini i svijetu, i u radosti i pritisnuti nevoljama, služili u vjernosti i sebedarju, molimo te:

Gospodine, usliši nas!

3. Daj da se svi koji su zauzeti u javnim i društvenim poslovima dopuste prosvijetliti i voditi ne vlastitim probitkom, već mudrošću koja dolazi odozgor, braneći ljudsko dostojanstvo, koje je gorljivo pronosio kardinal Alozije, molimo te:

Gospodine, usliši nas!

4. Gospodine, došao si na svijet da bi izliječio bolesno i ranjeno, pridigao prignuto i palo, skupio raspršeno, dao glas svima kojima ga je život oduzeo ili prigušio. Daj da nas ova gozba uči lomiti i darivati kruh ljubavi siromašnima, prognanima, tužnima i malodušnima, kako bismo jedni drugima bili poticaj nade, molimo te.

Gospodine, usliši nas!

5. Po Apostolu nas učiš da propovijedamo Riječ u zgodno i u nezgodno vrijeme, što je nasljedovao i Sluga Božji Alojzije. Daj da govor i življenje naše djece, mladih, supružnika, očeva i majki, staraca i budućih naraštaja budu trajni odraz te Riječi, molimo te.

Gospodine, usliši nas!

6. Zahvalni smo za svjedoke vjere posebno Zagrebačke nadbiskupije koji su osjetili jaram vremena i nemilih okolnosti; svima koji su bili mučeni, svima koji su svoje živote dali kao svjedočanstvo ljubavi, udijeli sjaj vječnoga svjetla kojega su životom unosili u ljudska prebivališta, molimo:

Gospodine, usliši nas!

Zaključna molitva: OČE, KOJI S DUHOM SVETIM ULIJEVAŠ HRABROST DARIVANJA ŽIVOTA ZA EVANĐELJE, POSLUŠAJ NAŠE MOLITVE: PROBUDI U KRŠĆANSKIM ZAJEDNICAMA ....

Uvodne riječi dr. Ivana Šaška u molitvu Večernje u Zagrebačkoj katedrali, uoči 100. obljetnice rođenja Sluge Božjega Alojzija Stepinca, 7. svibnja 1998.:

Okupili smo se u ovaj večernji sat, braćo i sestre, da prinesemo Bogu večernju žrtvu hvale, okupani vazmenim svjetlom. Pred oltarom se nalazi uskrsno izvorište i dolazište svjetla kao znak pobjednika nad smrću i vremenom – Isusa Krista. U vazmenoj smo noći proslavili Začetnika života paleći ovu svijeću, a kao kršćani znamo da je svaki život dar Božji koji nudi to svjetlo, »jer ništa nem ne bi vrijedilo rođenje, da nismo dobili otkupljenja.« Prihvatili smo svjetlo otkupljenja i ono nas dočekuje svaki put kada zakoraknemo u crkvu. U tom svjetlu prepoznajemo sebe, prepoznajemo svoj hod i svoje svjetlo u rukama.

U procesiji koja dolazi nalazi se stotinu svijeća, stotinu koraka Crkve u vremenu, stotinu glasova zahvale i mladih ruku koje nose prihvaćenu vjeru – danas s posebnim sjećanjem na Slugu Božjega Alojzija Stepinca. Naš hod gori uskrsnim svjetlom podržavanim i životom kardinala Alojzija. Prepoznavali smo to svjetlo kada je vladala tama. Znali smo da je Uskrs nošen u hrvatskim ljudima i njegovim životom i smrću.

Unosimo u crkvu malim svijećama svoju vjeru i nakon Večernje želimo ponovno iznijeti to svjetlo i ponuditi ga svima na koje je život bacio plašt tame i izgubljenosti. S ovoga se mjesta njegove prvostolnice razlijegao svjetlosni glas; s ovoga je groba tekla svjetlosna rijeka sigurnosti i nade; na ovom su se grobu topile mržnje i radala oproštenja; suze pretvarale u molitve i sklopljene ruke; korak nesigurnosti u sebedarje i u nove plodonosne žrtve; ideologije u nijemu šutnju pred istinskim čovjekom. Zahvalimo Bogu za dar njegova rođenja i poslušajmo ponovno titraj jasnoga glasa koji ne zamire niti na stoti rođendanski dan kardinala Stepinca.

Prije svakoga od tri psalma, kao uvod u našu molitvu i kao poziv na sudjelovanje čut ćemo nekoliko misli Sluge Božjega koje nisu zastarjele i koje svom svježinom pokušavaju dosegnuti današnjega čovjeka u življenju vjerodostojnosti vjere.

Pjesme o blaženome Alojziju Stepincu

Na pozivni natječaj za pjesme, recitale i tekstove o blaženome Alojziju Stepincu pripsjelo je na prigodni natječaj 165 radova. Uvjereni da će njegovo proglašenje blaženim biti novo nadahnuće za pjesnike i Kardinalove štovatelje nismo zaključili natječaj za najuspješnije literarne tekstove o njemu.

Kardinalu mučeniku Alojziju Viktoru Stepincu

Pogledaj s nebesa, mučeniče sveti,
Domovinu našu ispaćenu, dragu,
Neka vjerna Bogu, Svetom Ocu, Rimu
Tvojom žrtvom primi opet novu snagu.

Ljubio si Boga, srce dao svima,
I Golgote svoje duge noćne sate.
Izmoli svom rodu da stazama pravim
U hrvatsko jutro svi se domu vrate.

Katedrala majka, primila je sina.
Molitva predanja ispunja joj dušu.
Svršena je borba, on pobjednik osta...
Vjeran Bogu, Rimu, on mučenik posta.

Zaplakaše ptice, zvijezde, djeca mala
A hrvatski narod diže ruke k Bogu
Već trinajst vjekova on trpi i šuti
Suzama su njeg'vi natopljeni puti...

Nek' zazvone zvona krašićkih bregova
Nek' procvate cvijeće, drveće i sunce...
Vječnom Bogu hvala na velikom sinu...
Nek' nebeska radost obasja vrhunce!!!

Još blagoslov podaj mladosti nam bijeloj
Oca Vinka smiješak, ljubavi, dobrote...
Zaručniku svome u svitanja rana...
Nek' zapjeva pjesmu svetosti, ljepote!!!

Zagreb, 1997.
s. Marija Jozefina Cvetić, milosrdnica

Blagoslov

Prošao si zemljom skromno poput Krista
sve služeći Bogu kao vjerni sluga,
staza Tvog života sada nama blista,
da ne skrenemo s puta kada dođe tuga.

Tvoje srce blago, Tvoje srce vjerno
u Tvom grobu s Tobom počinulo nije,
al' pred Tvojim grobom kad kleknemo smjerno,
svetost Tvoje duše svetom vatrom grije.

Godine već duge nad Hrvatskom bdiješ
kad je crna povijest tištila Hrvate,
praštanje, dobrotu u srca nam siješ
da ljubav se i blagoslov nad Hrvatsku vrate.

Ančica Koprek

Moja savjest je mirna

Nadbiskup počima svoj govor na komunističkom, prežalosnom, jadnom procesu, 3. listopada 1946. ovim riječima: »Na sve tužbe, koje su ovdje protiv mene iznesene, odgovaram da je moja savjest mirna, makar se publika tome smijala.«

Nadbiskup Stepinac je to izjavio u pismu svećenicima, 17. prosinca 1945.: »Na sve optužbe, koje su izravno ili neizravno upravljene na me, možemo u cjelosti kazati: Nemamo si što predbacivati. Savjest nam je čista i mirna pred Bogom, koji je najvjerniji svjedok i pravedni sudac svih naših koraka...«

»Savjest nam je čista i mirna«, ponavljat će nadbiskup Stepinac tijekom mučnog i mračnog procesa protiv njega na uvredljive i sarkastične riječi i doskočice predstojnika suda i javnog tužitelja.

Što je savjest? Poganske religije poznaju savjest, Božji glas u našoj duši, sposobnost razlikovanja dobra i zla. Pigmoidi Negrila Batra u Ruandi vjeruju da svaki čovjek ima dva srca: jedno ljudsko i jedno zmijsko. Ljudsko je blago, smjerno i uvijek pažljivo da ne bi govorilo neplemenito. Zmijsko je opako. Zmija kad ugleda čovjeka, ugrize ga bez razloga.

O savjesti govore egipatska religija u Knjizi mrtvih, hindusi u Rg Veda, budisti. Savjest je ćudoredni zakon, utemeljen na samoj naravi, izričaj Božje volje i Bog je njegov čuvar. Čovjek koji počini nepravdu pada u strašnu mrežu grižnje savjesti, koja je od svih kazna najteža i najstrašnija, danju i noću muči čovjeka.

O savjesti govore i mudraci poganski. U nama sjedi neki sveti duh, promatrač i čuvar naših dobrih i zlih djela. (Seneka) To je prirodni zakon, univerzalni, koji se temelji na naravi. Sposobnost razlikovanja dobra i zla, ono je po čemu se čovjek razlikuje od ostalih živih bića. Zemlja gdje je razlika između dobra i zla nepoznata nalazi se samo u životinjskom svijetu i donekle u ludnici. (Aristotel) Živjeti po savjesti znači živjeti po naravi. (Stoici).

O savjesti govore kršćanski mislioci. »Ništa ne možeš imati unutarnjega, kamo bi pobjegao od svoje savjesti, kad te grizu tvoji grijesi. Savjest je ono »kamo ne ulazi nitko od ljudi, gdje nitko nije s tobom, gdje si ti i Bog.« (Sv. Augustin)

Na sarkastično pitanje javnog tužitelja (1. 10. 1946.): »Da li je to vaša ustaška savjest, ljudska ili nadbiskupska savjest?«, Nadbiskup mirno odgovara: »Moja je čovječanska savjest.«

Nadbiskup Stepinac mogao je u spomenutom pismu svećenicima napisati: »Moja je savjest čista i mirna pred Bogom, koji je najvjerniji svjedok i pravedni sudac svih naših koraka... pred Svetom Stolicom... pred katolicima ove države... pred Hrvatskim narodom, kome krvnim vezama voljom Božjom pripadamo, pa mu po svom položaju svom dušom služimo, bez obzira na razna politička gledanja i političke stranke.«

J. J. Rousseau pjeva: »Savjesti, savjesti! Božanski instinktu, besmrtni i nebeski glasu, čvrsti vodiču razumnog i slobodnog, ali neprosvijetljenog i ograničenog bića, neprevarljivi suče dobra i zla, koji čovjeka čini sličnim Bogu, bez tebe... lutan od zabude do zablude.«

Max Scheller veli da je savjest »neki tajnoviti glas, znakoviti jezik Božji«.

Za Kanta je savjest najveće iskonsko dobro čovjeka. O njoj ovisi vrijednost čovjeka kao čovjeka i s ostvarenjem tog dobra čovjek raste ili pada. »Postoji Bog u čovjekovoj duši«.

Savjest je opće-ljudska pojava, nerazdruživi pratilac ljudskog djelovanja, bitna oznaka našeg ljudskog života. Stara je kao i čovjek. Ona se rađa s čovjekom, i kad se probudio prvi čovjek, progovorila je u njemu savjest.

Nije nešto dodatno, organ ili sposobnost uz druge. Savjest je sam čovjek u njegovoj totalnosti, u težnji za integritetom. Ona je bitno i neiskorjenjivo i neotuđivo svojstvo same ljudske naravi. U savjesti se odigravaju tajnovita zbivanja, borbe između svjetla i tame, dobra i zla, sudbonosne odluke, herojske pobjede ili podla izdajstva. Da, savjest je Božji glas u našoj duši.

Drugi vatikanski koncil uči: »U dubini savjesti čovjek otkriva zakon koji on sam sebi ne daje, ali kojemu se mora pokoravati. Taj glas, što ga uvijek poziva da ljubi i čini dobro a izbjegava zlo, kad zatreba, jasno odzvanja u intimnosti našega srca... Čovjek naime ima u srcu zakon što mu ga je Bog upisao. Savjest je najskrovitija jezgra i svetište čovjeka gdje je on sam s Bogom i čiji glas odzvanja u njegovoj nutrini.« (GS 16; KKC 1776)

Hebrejska Biblija nema riječ »savjest«. Funkciju savjesti pripisuje srcu i bubrezima. Kad je David dao brojiti narod, poslije toga »taknu u srce-zapeče ga savjest«. (2 Sam 24, 10). Job pred Bogom viče da mu je »srce čisto«: »Zbog mojih me dana srce korit neće«. (Job 27, 6)

Savjest je srce čovjekovo gdje odjekuje »glas Božji« i koje nas čini sposobnima da razlikujemo dobro i zlo, da izaberemo život a ne smrt, i koje treba čuvati i njegovati, odgajati.

Za grčke filozofe, posebno stoike, savjest je mjesto u kojem se pojavljuje božanska čovjekova narav, panteistički shvaćeno, božanski red koji prožima svu stvarnost i postaje svjesni etički imperativ.

I djeca su pohrlila na proslavu u Krašić

Otačka predaja, slijedeći nauk sv. Pavla, govori o savjesti kao svetištu u kojem odjekuje glas Božji. Govori o tri Božje knjige: Knjiga stvaranja, koja nam otkriva Boga Stvoritelja; Knjiga Pisma, koja nam otkriva Božji spasiteljski naum; Knjiga savjesti, koja čovjeka čini sposobnim da posluša Božji glas objavljen u prve dvije knjige.

Kršćanska predaja daje značajno mjesto savjesti kao normi vladanja, potiče vjernike da slijede glas savjesti. Savjest je glas Duha Stvoritelja koji je u svakom čovjeku prisutan, mjesto u kojem odjekuje glas Duha Svetoga.

Savjest nije naprosto glas ili riječ Božja, nego njegova jeka u nama. Savjest je uho koje nam je Bog dao da možemo poslušati glas Duha Svetoga. Ona je oko kojim možemo otkriti znakove vremena, tragove Božjeg djelovanja u našem životu i u povijesti.

Danas je čovjek ljubomoran na svoju slobodu savjesti i smatra je jedinim izvorom istine i vrijednosti, jedinim sucem onog što je dobro, a što je zlo. Ali tu se krije opasnost da savjest ne svrši u subjektivizmu i relativizmu. Freud i sljedbenici govore da savjest nije glas Božji, nego glas »super-ja«, produkt kulture. Govori se o socijalnoj savjesti, savjesti javnog mišljenja koje stvara zakone koji se suprostavljaju s Božjim zakonom, kao rastava braka, abortus, eutanazija...

Teolozi razlikuju osjećaj grijeha i osjećaj krivnje. Postoji osjećaj krivnje, što nema nikakve veze s grijehom, i osjećaj grijeha koji nema osjećaja krivnje, kao kad društvena zajednica uzakoni ono što je etički zabranjeno, kao abortus, nasilja, krađe itd.

Pavao uči: sud savjesti uvijek je podložan Božjem sudu: »Istina, moja me savjest ne prekorava ni zbog čega, ali nisam time opravdan. Moj je sudac Gospodin.« (1 Kor 4,4) Ona mora slijediti božanski uzor Isusa Krista, glas Duha Svetoga. Savjest je »dobra« i »čista« ako je u skladu i suobličena s Isusom Kristom i poslušna nadahnućima Duha Svetoga. (usp. 1 Tim 1, 5.19; 3, 9; 4, 1s; 2 Tim 1, 3)

Samo tako vjernik dolazi do potpune slobode koja je plod povijesnog događaja, pobjedonosne Isusove smrti i osobnog prianjanja u vjeri i ljubavi uz Krista. Kršćanska sloboda je iznad društvene slobode, ali ima odjeka na društvo (Filemonu). Čovjek je stvoren na sliku Božju. Može sebe ostvariti samo ukoliko se suobliči s Isusom Kristom, otklanjajući »tjelesna djela« i otvarajući se Duhu Svetom i njegovim djelima.

Savjest obvezuje odnos prema Gospodinu i prema braći. I sve što narušava taj odnos, savjest mora i ograničavati slobodu. Stoga se traži odgoj savjesti. »Odgoj je savjesti nenadoknadiv za ljude izložene negativnim utjecajima i napastovane grijehom da dadu prednost vlastitom sudu a odbace mjerodavno naučavanje.

Odgoj savjesti je zadatak cijelog života... Odgoj savjesti jamči slobodu i rađa mir u srcu.« (KKC 1783– 1785)

»Dobro odgojena savjest ispravna je i istinita.« (KKC 1798)

Sluga Božji Alojzije Stepinac djelovao je uvijek po savjesti i pokoravao se sigurnom sudu vlastite savjesti. Moralni sud bio je uvijek prosvjetljen mudrošću Stvoritelja i Božjom rječi. Ona mu je bila »glasnica Onoga koji nam u svijetu naravi i u svijetu milosti skrovito govori, poučava nas i vodi«. Savjest mu je bila »prvi od Krstovih namjesnika«. (J.H. Newmann)

Na sarkastično pitanje javnog tužitelja (1. 10. 1946.): »Da li je to vaša ustaška savjest, ljudska ili nadbiskupska savjest?«, Nadbiskup mirno odgovara: »Moja je čovječanska savjest.«

Nadbiskup Stepinac mogao je u spomenutom pismu svećenicima napisati: »Moja je savjest čista i mirna pred Bogom, koji je najvjerniji svjedok i pravedni sudac svih naših koraka... pred Svetom Stolicom... pred katolicima ove države... pred Hrvatskim narodom, kome krvnim vezama voljom Božjom pripadamo, pa mu po svom položaju svom dušom služimo, bez obzira na razna politička gledanja i političke stranke.«

Neka bude savjest i u našem životu glas Božji i Duha Svetoga, da nam bude dobro odgojena i prosvjetljena, uho i oko Božje, da slijedimo njezin glas i poticaj: da ljubimo i činimo dobro a izbjegavamo zlo, da biramo uvijek život, a ne smrt, da nam savjest »jamči slobodu i rađa mir u srcu«.

Čista i mirna savjest je dar Duha Svetoga. Molimo ga za taj veliki dar.

C. TOMIĆ

Blaženi Alojzije Stepinac zaštitnik srpskog naroda

»Štogod ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili.« (usp. Mt 25, 40) Oživljujući ove Isusove riječi, zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac (1898.-1960.), ostavio je čovječanstvu i Katoličkoj crkvi izvanredno svjedočanstvo ljubavi prema bližnjemu. Nazivali su ga: »karitativni radnik«, »biskup Samaritanac«, »biskup Karitasa«, »najveći Samaritanac našeg vremena«, itd. On je uistinu duboko osjećao krhku i patničku ljudsku narav, ljudsku bijedu i siromaštvo, patnje i ljudske slabosti.

Dana 7. prosinca 1937. nakon smrti nadbiskupa Bauera Alojzije preuzima upravu Zagrebačke nadbiskupije. Njegovo biskupsko služenje pod geslom: »*In Te, Domine, speravi! – U Tebe se, Gospodine, uzdam!*« dobro predstavlja njegov karitativni lik. Zorno ga predočuje okružnica od 9. lipnja 1939. prigodom teške vremenske nepogode: »Tuga mi se svija oko srca kada slušam i mislim o tim strahotama. Duboka sućut duše moje prati sve siromašne stradalnike. Vruće se molim Bogu, da skrati i ublaži nevolje.« (*Katolički list* /KL/, 90 (1939), str. 302.)

Dana 3. siječnja 1941. nadbiskup Stepinac je progovorio na Zagrebačkom radiju o kršćanskim dužnostima pomoći bližnjemu u nevolji: »Crkva s Kristovim razumijevanjem nastavlja djelo božanskog Samaritanca. Nju boli, kad mora gledati svoju vlastitu djecu, braću i sestre Kristove po gradskim periferijama, po selima i gradovima naših pasivnih krajeva, kako se pate bez ogrijeva, bez odjeće, bez hrane.« (KL, 92 (1941), str. 14.)

Kad su zaredala stradanja povezana uz strahote 2. svjetskog rata, zagrebački nadbiskup Stepinac bijaše svjetlo u tom mraku i ljubav u tami mržnje.

Doista su mnogi dolazili i tražili susret s Nadbiskupom da mu iznesu svoju bol, pogibao, ili zatraže zaštitu pred progonom. A on je primao svakoga Kristovom ljubavlju, saslušao bi svakoga i obećavao pomoć, ukoliko će je moći pružiti. P. Fiorello Cavalli piše: »Kad bi bilo moguće prikupiti na jednome mjestu sve one koji su za četiri godine tražili pomoć i našli utjehu kod zagrebačkog nadbiskupa, bila bi to golema povorka tisuća ljudi. Nipošto nije pretjerano tvrditi da gotovo nije bilo dana kad ne bi barem netko došao u nadbiskupski dvor tražiti zaštitu i pomoć u najosnovnijim ljudskim pravima. Svi su ti ljudi iz širokih narodnih slojeva svojim dolaskom jasno svjedočili da je opće uvjerenje kako će kod zagrebačkog nadbiskupa doista naći pomoć i zaštitu, ako je nigdje drugdje ne mogu naći, te da je nadbiskupski dvor posljednje utočište pravde i kršćanske ljubavi.

A u zagrebačkom nadbiskupskom dvoru nije se pitalo koje je tko vjere ili narodnosti. U ovom prikazu sažeto prikazati ću njegovo zauzimanje za pripadnike srpskog naroda u NDH, a iz predavanja koje sam djelatnicima Hrvatskog i Talijanskog karitasa održao u Crikvenici 9. rujna 1998.

Nadbiskup Stepinac je 3. listopada 1946., u završnoj riječi na sudu rekao: »Činjenica je, da se u prošlo ratno vrijeme Crkva morala provlačiti kroz poteškoće kao zmija, a išlo se na ruku sprskom narodu s nakanom, da mu se pomogne, kako se dalo i moglo.« (ALOJZIJE KARDINAL STEPINAC NADBISKUP ZAGREBAČKI, *Propovijedi, govori, poruke (1941.–1946.)*, Zagreb 1996., str. 282.)

Protesti protiv progona srpskog življa

Odmah nakon osnutka NDH došao je k nadbiskupu Stepincu učitelj g. Širola iz sv. Šimuna i javio mu da postoji pogibelj, da će u noći biti postrijeljani Srbi taoci u Zagrebu. Nadbiskup je iste večeri telefonom nazvao Predsjedništvo vlade. Budući da je Vlada upravo zasijedala, Nadbiskup je zamolio službenog tajnika da se Vladi odmah poruči ovo: »Nadbiskup je doznao, da bi se noćas imalo strijeljati Srbe taoce iz Zagreba i drugud, koji su u Zagrebu zatvoreni. Ako to stoji, nadbiskup poručuje da po katoličkom moralu nikada nije dozvoljeno ubijati taoce za krivice koje su drugi počinili. To bi bilo poganstvo i ne bi donijelo blagoslova Božjega.« (AP, sv. LXVI, str. 1045.)

Nadbiskup je jednako požurno i oštro protestirao i 13. svibnja 1941., napisavši pismo dr. Anti Paveliću u kojem je istaknuo: »Smatram ... svojom biskupskom dužnošću, da podignem glas i kažem, da ... poduzmete najhitnje mjere, na cijelom teritoriju NDH, da se ne ubije nijedan Srbin, ako mu se ne dokaže krivnja radi koje je zaslužio smrt.« (AP, sv. CVIII, str. 3199.)

Protiv učestalih Nadbiskupovih intervencija u prilog progonjenih Židova i Srba izdao je dr. Pavelić 26. lipnja 1941. izvanrednu zapovijed i odredbu u kojoj je pozvao »sve i svakoga, da se okane bilo kakve intervencije kod bilo koje državne ili slične vlasti u osobnim kao i materijalnim predmetima, jer će se svaka intervencija smatrati sabotažom i postupat će se po propisima prijekog suda.« (usp. KL, 92 (1941) str. 285)

Dana 27. srpnja 1941., mons. Stepinac je uputio Poglavniku pismo s priloženom promemorijom mons. J. Ujčića, beogradskog nadbiskupa, od 24. lipnja 1941. u kojoj

ALOJZIJE STEPINAC - BLAŽENIK - MUČENIK

Dana 3. listopada 1998. za vrijeme svečanoga euharistijskog slavlja papa Ivan Pavao II. proglasio je blaženim Časnog Slugu Božjega Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga i kardinala Svete rimske crkve. U obredu svečanosti sudjelovalo je 7 kardinala i 80-tak biskupa, preko tisuću svećenika te oko 500.000. vjernika.

NEKA BLAŽENI ALOJZIJE ZAGOVARA SVE DOBROTVORE KOJI SU ZAHVALNIM I ZAGOVORNIM POTICAJIMA - MOLITVAMA I DAROVIMA - DOPRINIJELI OVOM VELIČAJNOM I MEĐAŠNOM TRENUTKU HRVATSKE CRKVENE I NACIONALNE POVIJESTI.

Propovijed Ivana Pavla II. prigodom proglašenja blaženim Alojzija Stepinca, u Mariji Bistrici, 3. listopada 1998.

»Ako pšenično zrno, pavši na zemlju ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod« (Iv 12, 20). Kristove nas riječi, koje smo upravo čuli, vode u samo srce Otajstva koje salvimo. One na neki način sadrže u sebi cijeli vazmeni Događaj; usmjeravaju nas prema Otkupiteljevoj smrti na Križu, na Veliki petak, te nas istodobno upućuju prema jutru Uskrsnuća.

Svakodnevno se spominjemo ovoga Otajstva za vrijeme svete mise kada, nakon posveta kruha i vina govorimo: 'Tvoju smrt, Gospodine naviještamo, Tvoje uskrsnuće slavimo, Tvoj slavni dolazak iščekujemo'. 'Pšenično zrno palo na zemlju' prije svega je sam Krist, koji je umro na Kalvariji i koji je potom pokopan u zemlju da bi svima dao život. Ali ovo se Otajstvo smrti i života ostvaruje također i u ovozemnom životu Kristovih učenika: biti bačen na zemlju i tamo umrijeti i za njih je uvjet svake prave duhovne plodnosti.

Nije li možda upravo to bila tajna i vašega nezaboravnog i nezaboravljenog nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca, kojega danas motrimo u slavi blaženika? On je na jedinstven način sudjelovao u Vazmenom Otajstvu: poput pšeničnog zrna 'pade na zemlju', na ovu hrvatsku zemlju, te je, umrijevši, donio obilat rod'. 'Tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvat će ga za život vječni' (usp. Iv 12, 25).

'Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako i umre, donosi obilan rod' (Iv 12, 20). Prepuni smo danas radosti u zajedničkom zahvaljivanju Bogu za novi plod svetosti što ga hrvatska zemlja pruža Crkvi u osobi mučenika Alojzija Stepinca, zagrebačkoga nadbiskupa i kardinala Svete rimske crkve.

Velik je broj mučenika koji su tijekom stoljeća nikli u ovim krajevima, počevši od vremena Rimskoga Carstva, s likovima kao što su Venancije, Dujam, Anastazija, Kvirin, Euzebij, Polion, Mavro i toliki drugi. Njima su se u kasnijim stoljećima pridružili Nikola Tavelić i Marko Križevčanin, zatim mnogi svjedoci vjere u vrijeme otomanske vladavine te oni iz naših vremena među kojima se ističe svijetla osoba kardinala Stepinca.

Ivan Pavao II. proglasio je blaženim zagrebačkog nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca; uz Svetog Oca su mons. J. Bozanić, nadbiskup zagrebački i kard. F. Kuharić, nadbiskup zagrebački u miru (snimio: I. Bitunjac).

Oni su svojom žrtvom ujedinjenom s Kristovim patnjama pružili posebno svjedočanstvo, koje, unatoč zubu vremena, ništa ne gubi na svojoj rječitosti, nego nastavlja ižarivati svjetlo i širiti nadu. Osim njih ima i mnogo drugih pastira i običnih vjernika, muževa i žena, koji su krvlju potvrdili svoju vjernost Kristu. Pripadaju velikom mnoštvu onih koji, odjeveni u bijele haljine i s palmama u rukama stoje pred prijestoljem i pred Jaganjcem (usp. Otk 5, 9).

Blaženi Alojzije Stepinac nije prolio krv u doslovnom smislu riječi. Njegova je smrt uzrokovana dugotrajnim patnjama, koje je podnio: zadnjih je petnaest godina njegova života bilo obilježeno neprekinutim nizom zlostavljanja posred kojih je odvažno izložio vlastiti život radi svjedočenja za Evanđelje i za jedinstvo Crkve. Svoju je sudbinu, da se poslužim Psalmistovim riječima, položio u Božje ruke (usp. Ps 16/15/5).

Ne dijeli nas mnogo vremena od života i smrti kardinala Alojzija Stepinca: svega trideset i osam godina. Svima su nam poznate okolnosti ove smrti. Mnogi među nazočnima mogu iz vlastita iskustva posvjedočiti koliko su onih godina bile obilate patnje Kristove među pučanstvom u Hrvatskoj i tolikim drugim zemljama našega kontinenta. Razmišljajući danas o Apostolovim riječima iz dna srca stanovnici tih zemalja želim da i u njima, nakon patnje, bude obilata utjeha raspetoga i uskrsloga Krista.

Ivan Pavao II. u molitvi na grobu blaženog Alojzija Stepinca

Današnji je obred proglašenja blaženim za sve nas poseban razlog utjehe. Ovaj se svečani čin odvija u Hrvatskom marijanskom nacionalnom svetištu u Mariji Bistrici, na prvu subotu u mjesecu listopadu. Pred očima Presvete Djevice ugledni sin ove blagoslovljene zemlje biva uzdignut na čast oltara, o stotoj obljetnici svojega rođenja. Ovo je povijesni događaj u životu Crkve i vaše nacije. Podnijevši u svojemu tijelu i duhu okrutnosti komunističkoga sustava jedan od istaknutih likova Katoličke crkve zagrebački nadbiskup kardinal Alojzije Stepinac sada se povjerava sjećanju svojih sunarodnjaka s blistavim znamenjima mučeništva.

Biskupi su vaše zemlje tražili da proglašenje blaženim Alojzija Stepinca bude upravo ovdje, u svetištu Majke Božje Bistričke. Iz osobnoga iskustva znam što je za nas Poljake u doba komunističke vlasti značilo svetište na Jasnoj Gori, s kojim je na poseban način povezan pastirski rad Sluge Božjega kardinala Stefana Wyszynskog. Ne čudi me da je slično značenje za vas imalo ovo svetište, u kojemu se sada nalazimo, ili ono u Solinu, kamo ću poći sutra. Odavno sam želio pohoditi Svetište Majke Božje Bistričke. Rado sam zbog toga prihvatio prijedlog hrvatskih biskupa i danas na ovom znakovitom mjestu obavljam svečani čin beatifikacije.

Srdačno pozdravljam ovdje okupljene hrvatske biskupe, a posebno spominjem dragoga kardinala Franju Kuharića te zagrebačkoga nadbiskupa i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije msgr. Josipa Bozanića. Isto tako pozdravljam gospodu kardinale Sodana, Meisnera, Puljića, Schönborna, Ambrozića i Koreca, nadbiskupe i biskupe, koji su došli za ovu zgodu iz raznih zemalja. S ljubavlju pozdravljam svećenike, redovnike, redovnice i sve vjernike laike, jednako kao i predstavnike drugih vjerskih zajednica nazočnih na ovome slavlju. S poštovanjem pozdravljam također Predsjednika Republike, predsjednika Vlade te predstavnike građanskih i vojnih vlasti zemlje, koji su nas željeli počastiti svojom nazočnošću.

'Ako mi tko hoće služiti, neka ide za mnom' (Iv 12, 44. 26). Dobri Pastir je za blaženoga Alojzija Stepinca bio jedini Učitelj: Kristov je primjer sve do kraja nadahnjivao njegovo ponašanje te je položio i život za stado, koje mu je bilo povjereno u posebno teškom povijesnom razdoblju. U osobi se novoga blaženika spaja, da se tako izrazim, cjelokupna tragedija koja je pogodila hrvatsko pučanstvo i Europu tijekom ovoga stoljeća obilježena trima velikim zlima: fašizmom, nacizmom i komunizmom. On je sada u nebeskoj slavi okružen svima onima koji su, kao i on, dobar boj bili, kaleći svoju vjeru u kuš-

Mnoštvo Stepinčevih štovatelja odaje počast njegovim moćima

Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke radosno je pozdravilo najznamenitije hodočasnike svoje povijesti: Ivana Pavla II. i blaženog Alojzija Stepinca

njama i nevoljama. U Njega danas s pouzdanjem upiremo svoj pogled iščući njegov zagovor.

'Oče, proslavi ime svoje!' (Iv 12, 24. 28). Svojim ljudskim i duhovnim životnim putem blaženi Alojzije Stepinac svojem narodu pruža svojevrsni kompas da bi se znao orijentirati. Evo glavnih točaka: vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima sve do praštanja, jedinstvo s Crkvom kojoj je na čelu Petrov nasljednik. Dobro je znao da se ne može popuštati kad je u pitanju istina, jer istina nije roba kojom se može trgovati. Zbog toga mu je bilo draže prihvatiti patnju nego li izdati svoju savjest i iznevjeriti obećanje dano Kristu i Crkvi.

Nije bio sam u tomu hrabrom svjedočenju. Uza nj su bile i druge odvažne osobe, koje su, da bi sačuvale jedinstvo Crkve i branile njezinu slobodu, prihvatile da zajedno s njim plate teški danak tamnice, zlostavljanja, pa čak i krvi. Danas se tome mnoštvu nesebičnih duša – biskupima, svećenicima, redovnicima, redovnicama, vjernicima svjetovnjacima – divimo i zahvaljujemo im. Slušamo njihov snažni poziv na praštanje i pomirbu. Oprostiti i pomiriti se znači očistiti sjećanje od mržnje, zavade, želje za osvetom, znači priznati bratom čak i onoga koji nam je nanio zlo, znači ne dopustiti da nas pobijedi zlo, nego zlo svladati dobrim (usp. Rim 12, 21).

Blagoslovljen budi 'Oče Gospodina našega Isusa Krista, Oče milosrđa i Bože svake utjehe' (2 Kor 1, 3) za ovaj novi dar Tvoje milosti. Blagoslovljen budi Jedinorođeni Sine Božji i Spasitelju svijeta zbog Tvojega slavnog Križa, koji je u zagrebačkom nadbiskupu kardinalu Alojziju Stepincu postigao divnu pobjedu. Blagoslovljen budi Duše Oca i Sina, Duše Tješitelju, koji nastavljaš očitovati svoju svetost u ljudima i koji ne prestaješ djelovati kako bi napredovalo djelo spasenja. Trojedini Bože, danas Ti želim zahvaliti za čvrstu vjeru ovoga Tvojeg puka unatoč ne malim protivštinama što ih je susretao tijekom stoljeća. Želim Ti zahvaliti za nebrojene mučenike i ispovjednike vjere, muževe i žene svih životnih dobi, koji su živjeli u ovoj blagoslovljenoj zemlji!

'Oče, proslavi ime svoje!' (Iv 12, 28). Hvaljen Isus i Marija!«

Formula proglašenja blaženim Alojzija Stepinca

»Mi, udovoljavajući želji Našega brata zagrebačkog nadbiskupa Josipa Bozanića te brojne druge braće u biskupstvu i mnogih vjernika, pošto smo razmotrili mišljenje Zbora za proglašenje svetih, Našom apostolskom vlašću dopuštamo da se časni Sluga Božji Alojzije Stepinac od sada naziva blaženim i da se svake godine na dan njegova rođenja za nebo, 10. veljače, može slaviti njegov spomendan na mjestima i na način kako je određeno kanonskim propisima. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.«

Marijana Beno iz Dubrovnika, koja je po zagovoru kardinala Stepinca ozdravila od cerebralne paralize prinosi Svetome Ocu moćnik - dar svih Stepinčevih štovatelja

Beatifikaciji kard. Stepinca prisustvovalo je sedam kardinala, osamdeset (nad)biskupa i preko tisuću svećenika

Papina molitva prigodom beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca

»Blagoslovljen budi 'Oče Gospodina našega Isusa Krista, Oče milosrđa i Bože svake utjehe' (2 Kor 1, 3) za ovaj novi dar Tvoje milosti. Blagoslovljen budi Jedinorođeni Sine Božji i Spasitelju svijeta zbog Tvojega slavnog Križa, koji je u zagrebačkom nadbiskupu kardinalu Alojziju Stepincu postigao divnu pobjedu. Blagoslovljen budi Duše Oca i Sina, Duše Tješitelju, koji nastavljaš očitovati svoju svetost u ljudima i koji ne prestaješ djelovati kako bi napredovalo djelo spasenja. Trojedini Bože, danas Ti želim zahvaliti za čvrstu vjeru ovoga Tvojeg puka unatoč ne malim protivštinama što ih je susretao tijekom stoljeća. Želim Ti zahvaliti za nebrojene mučenike i ispovjednike vjere, muževe i žene svih životnih dobi, koji su živjeli u ovoj blagoslovljenoj zemlji! 'Oče, proslavi ime svoje!' (Iv 12, 28).«

Sveti Otac je nakon Mise pozvao dr. F. Tuđmana, predsjednika Republike Hrvatske te ga pozdravio prigodom beatifikacije kard. Stepinca; potom se predsjednik pozdravio sa svećenicima i dobrotvorima Kauze koje je Sveti Otac primio u posebnu audijenciju (snimio: I. Bitunjac).

Moćnik

Na svečanom Euharistijskom slavlju, tijekom kojega je papa Ivan Pavao II. proglasio blaženim Slugu Božjega Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkog i kardinala Svete rimske crkve, Svetom Ocu je predan moćnik u kojem je pohranjena kost prsta desne ruke blaženog Alojzija.

Moćnik ima simboličko značenje. On u jedinstvenu cjelinu povezuje nekoliko bitnih dijelova prošlosti i sadašnjosti, katoličke vjere i kulture – povezuje početak kršćanstva u Hrvata sa suvremenom poviješću hrvatskoga naroda.

Osnovica kompozicije i temelj moćnika je žrtvenik-škrinjica-sarkofag, čije stranice predstavljaju starohrvatske kršćanske spomenike: pleterni ukrasi, križ s krstionice kneza Višeslava i pralik Gospe Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta. Pleterni ukras bijaše jedini nakit na kamenu namještaju u starohrvatskim crkvama od 9. do 11. stoljeća. Pokrivao je površine pregrada koje su dijelile svetište od lađe, kao i druge ograde i ogradice u crkvi. Često je prekrivao i sam oltar kao i njegov natkrov (ciborij). Pleterom je bio ukrašen i ambon, te krsni studenac. Hrvatski su ga umjetnici postavljali i na dovratnike i nadvratnike, okvire prozora, a njime bi ukrašavali i glavice stupova, te vanjsku površinu sarkofaga.

Pleterni ukras nije isključivo starohrvatska baština, jer se pojavljuje ranije ili u isto vrijeme i kod drugih naroda. Ipak, naš je prostor u onom vremenu tako snažno označen pleternom plastikom, do danas očuvanom, i veoma sugestivnom, da možemo govoriti o posebnosti hrvatske pletene plastike.

U osnovici moćnika blaženog Alojzija Stepinca nalazi se ladica u kojoj je pohranjena povelja o vjerodostojnosti pohranjenih moći kardinala Stepinca.

Na osnovici moćnika uzdiže se zvonik Zagrebačke katedrale u kojoj počivaju zemni ostaci blaženog Alojzija Stepinca. Zvonik Katedrale raste iz površine gornje plohe osnovice, simbolizirane vodom hrvatskoga mora, koje je naznačeno i u fragmentu zabata s imenom hrvatskog kneza Trpimira iz Rižinica kod Solina.

U donjem ostakljenom dijelu zvonika, na zlatnom nosaču nalaze se Blaženikove moći.

Uokolo zvonika stoji napisano: RELIQUIARIUM BEATI ALOYSII STEPINAC.

Moćnik blaženog Alojzija Stepinca izrađen je od lijevanoga srebra s pojedinim detaljima izrađenim od zlata; ukrašen je rubinima, briljantima i safirima; unutrašnjost ostakljenog dijela moćnika je uglačana, a dno pokriveno crvenom tkaninom; nosač moći oblikovan je prema fragmentu akroterija u Biskupiji kod Knina (9. st.).

Moćnik je dar svih štovatelja kardinala Alojzija Stepinca i darovatelja za postupak njegova proglašenja blaženim. Visok je 55 cm, a težak oko 3 kg. Idejno rješenje za izradu moćnika dao je mons. Juraj Batelja, promicatelj postupka za proglašenje blaženim i svetim kardinala Stepinca. Autor oblikovnog rješenja moćnika je akad. kipar Kuzma Kovačić iz Hvara, a izradila ga je zlatarska radionica »Rodić« iz Zagreba.

Moćnik je Svetom Ocu uručila djevojka Marijana Beno iz Dubrovnika koja je ozdravila po zagovoru blaženoga Alojzija Stepinca (po rođenju joj je dijagnosticirana bolest »cerebralne paralize« s prognozom da neće ni govoriti ni hodati).

MOLITVA BLAŽENOM ALOJZIJU STEPINCU, BISKUPU I MUČENIKU

Gospodine, Bože naš,
Ti si blaženom Alojziju Stepincu dao milost ne samo vjerovati u Isusa Krista nego i čast trpjeti za njega sve do mučeničke smrti.
Pomozi nam slijediti njegov primjer i njegov nauk da bismo ljubili Krista kako ga je on ljubio i služiti Crkvi kako joj je on služio sve do darivanja vlastitog života za nju.
Njegova vjera u Isusa Krista i ljubav prema Crkvi neka nas učvrste u borbama života na putu vječnoga spasenja.
/Po njegovom zagovoru udijeli mi milost ... /
Po Kristu Gospodinu našem.
Amen.

ga je zamolio da intervenira kod vlade NDH kako bi se obuzdao progon srpskog življa u NDH. (usp. AP, sv. CIX, str. 3246.)

Zauzetost za spašavanje pravoslavnih episkopa i svećenika

Nadbiskup Stepinac je nekoliko puta intervenirao za izbavljenje iz zatvora pravoslavnih episkopa. Tako se on u ljetu 1941. opetovano zauzeo za oslobađanje iz zatvora zagrebačkog pravoslavnog metropolite Dositeja. Nakon druge intervencije episkop Dositej je pušten na slobodu. (usp. *Dokumenti nedavne prošlosti*, SVNZ, 32 (1945), str. 19; AP, sv. XLIV, str. 3198.)

Dana 9. srpnja 1941. se zauzeo za progonjene pravoslavce u NDH. (*Dokumenti nedavne prošlosti*, SVNZ, 32 (1945), str. 25.)

Dana 29. prosinca 1941. zauzeo se za oslobađanje iz zatvora gornjokarlovačkog episkopa Savu Trlajića koji se nalazio u nepoznatom zatvoru u NDH. (AP, sv. LXVI, str. 1050.)

Nepoznatog datuma obratio se osobno na nadbiskupa Stepinca pravoslavni episkop Irinej Ćirić za oslobođenje iz logora u Koprivnici brata mu Stevana. Nadbiskup je odmah otišao k Poglavniku i zamolio ga da toga čovjeka pusti na slobodu. (AP, sv. LXVI, str. 1054.)

Znakovita je bila nazočnost mladih vjernika na proslavi u Krašiću 8. svibnja 1998.

Intervencije za pojedine osobe

U rujnu 1942. zauzeo se za oslobađanje oko 200 pravoslavaca odvedenih iz Pakraca kao taoci u logor u Staru Gradišku.

Dana 13. X. 1942. intervenirao je za četvoricu na smrt osuđenih seljaka Srba iz Brčkog: Milu Krstića i brata mu Miomira, Milorada Gojakovića i Sidora Stevana koji su osuđeni na smrt. Smrtna kazna je pretvorena u 10 godina tamnice, odnosno na 2 godine. I 9. IV. 1943. dotični osuđenici su pušteni na slobodu te se pismeno zahvalili Nadbiskupu. (*Intervencija nadbiskupa Alojzija Stepinca za četvoricu seljaka Srba iz Brčkog*, 13. listopada 1942., AP, sv. CIX, str. 3406.)

Nadbiskup je 13. listopada 1942. intervenirao za dvojicu Srba-komunista: Vladu i Voju Kureša koji su u Bjelovaru bili osuđeni na smrt; nakon Nadbiskupove intervencije bili su pomilovani. (*Uspješna intervencija nadbiskupa A. Stepinca za dvojicu Srbo-komunista osuđenih na smrt u Bjelovaru*, Zagreb, 13. listopada 1942., AP, sv. CIX, str. 3406.).

U listopadu 1942. je mons. dr. Lach, pomoćni biskup, intervenirao kod Poglavnika za hitno oslobađanje iz sabirnog logora svih žitelja iz prelazničke župe Crkveni Bok-Sunja. (*Protestno pismo nadbiskupa Alojzija Stepinca dr. Andriji Artukoviću, Ministru pravosuđa i bogoštovlja glede nepravilnosti u vjerskim prelazima u župi Crkveni Bok uz koje prilaže i svoju propovijed od 25. listopada 1942. radi koje je optužen kao »neprijatelj države«*, 25. listopada 1942., AP, sv. XC, str. 3900.)

Vjernici u narodnim nošnjama na proslavi u Krašiću, 8. svibnja 1998.

Zauzeo se i uspio da gđa. Marija Milosavljević odvedena u logor, majka troje djece, bude puštena iz zatvora. Nakon oslobođenja ona se pismeno zahvalila Nadbiskupu za iskazanu ljubav prema njezinoj obitelji. (AP, sv. LXVI, str. 1053.)

Na popisu dvadesetsedmorice zasužnjenih građana za koje je nadbiskup Stepinac molio oslobođenje nalazilo se i građana srpske nacionalnosti. (usp. AP, sv. LXVI, str. 1189.)

U listopadu 1944. zauzimanjem nadbiskupa Stepinca spašeno je pedesetšestoro srpske djece iz logora u Jasenovcu. Spašena djeca, smještena po obiteljima ili dobrotvornim ustanovama, ubilježena su u popisu imenom i prezimenom. (usp. *Popis djece u logoru Jasenovac*, listopad 1943., AP, LXVI, str. 1190.)

Na popisu 306 građana za čije se oslobođenje nadbiskup Stepinac zauzeo u proljeće 1945. nalazilo se i oko 20 pravoslavaca iz Sunje. (usp. AP, sv. LXVI, str. 1191–1192.)

U Arhivu nadbiskupa Stepinca postoji popis na kojemu je poimence nabrojeno preko 360 ljudi za čije se oslobađanje iz zatvora on zauzeo, a među njima je bilo komunista, Židova i preko 20 Srba. Taj popis je predan i Sudskom vijeću koje je sudilo nadbiskupu Stepincu 1946. godine i nalazi se u dokumentima procesa. (usp. AP, sv. LXVI, str. 1193–1195.)

Nadbiskup je uspio spasiti preko 7.000 srpske siročadi s Kozare, smjestivši je po obiteljima, karitativnim ustanovama, u nadbiskupskom Dvorcu u Brezovici (80-toro tu smještene djece povjerio je sestrama »Naše Gospe«) ili u vrtu Nadbiskupskog dvora u Zagrebu. (usp. *Dokumenti nedavne prošlosti*, SVNZ, 32 (1945), str. 42.; AP, XLIV, str. 3213.; *Pismo mons. A. Jureticu*, Zagreb 1943., AP, sv. XI, str. 125.; *Spašavanje kozaračke djece: »Dječje prihvatilište, a ne logor«*, *Glas Koncila*, br. 22 (1988), str. 3.)

Godine 1943. prihvatio je i smjestio oko 3.000 partizanske djece, te oko 5.000 djece iz logora po Dalmaciji među kojom djecom je bilo i srpske narodnosti. Dakle u svemu oko 14.000 djece od kojih su polovica pripadala srpskoj narodnosti. (usp. *Sjećanja jednog svećenika na Stepinca, karmel u Brezovici*, GSIM, br. 1 Salzburg 1965, str. 23.; PETEŠIĆ Ć., *Kolonizacija djece u župi Sveti Ivan Žabno 1942. godine*, *Hrvatska kršćanska periodika*, 15 (1991), br. 27, str. 149–164.; SVZN, 32 (1935), str. 33s, AP, sv. XLIV, str. 3206s.; BENIGAR A., *Alojzije Stepinac hrvatski kardinal*, nav. dj., str. 369s.; BATELJA J., *Živjeti iz vjere...*, nav. dj., str. 157s.)

Časne sestre na krašićkoj proslavi

U listopadu 1944. zauzimanjem nadbiskupa Stepinca spašeno je pedesetšestoro srpske djece iz logora u Jasenovcu.

Nadbiskup je Stepinac pružao materijalnu pomoć putem Karitasa i duhovnu po djelovanju svećenika tisućama hrvatskih građana zatočenih u talijanskim logorima; među njima je bilo Hrvata, Srba, Židova i muslimana. Većina njih se godine 1943., zauzimanjem nadbiskupa Stepinca, vratila u domovinu. Ovdje se prilaže popis preko tisuću tih zatočenika od njih 10.545 spašenih. (*Dokumenti o radu Karitasa Zagrebačke nadbiskupije u Italiji*, AP, sv. CXV, str. 1189s.)

Dana 25. siječnja 1944. Nadbiskup je pismenim putem posredovao kod dr. Josipa Vragovića, upravitelja redarstva, za 7 pravoslavaca, koji su po dolasku iz talijanskog zatočenja u NDH uhićeni. Nadbiskup je naveo kako je za njih pronašao i radno mjesto u građevinskom poduzeću »Braća Carnelutti«. (AP, sv. LXVI, str. 1142.)

Dana 27. travnja 1944. mons. Stepinac se obratio Ministru unutarnjih poslov za oslobađanje iz zatvora Radivoja Pribića, veleobrtnika istočno-pravoslavne vjere iz Zagreba, te Vilka Ježića. U istom dopisu je protestirao na pogoršanje životnih uvjeta u logorima. (*Pismo »Gospodine ministre!«*, od 27. travnja 1944., AP, XC, str. 3849.)

I svećenici su, osobito oni u krajevima gdje su živjeli Srbi, potaknuti primjerom svoga Nadbiskupa, svojim intervencijama spasili mnoge Srbe. (AP, sv. CX, str. 3662.)

Nemoguće je ovdje nabrojiti sve intervencije nadbiskupa Stepinca za spašavanje progonjenih pravoslavnih Srba. (AP, sv. XLVI, str. 1003–1195.)

Na montiranom političkom procesu koji je komunistički režim 1946. god. upriličio protiv nadbiskupa Stepinca prijavilo se više uglednih pravoslavaca u želji da posvjedoče u prilog lažno optuženog Nadbiskupa. Među njima su bili i slavonski pravoslavni vladika Emi-

lijan te brojni pravoslavni parosi. Prijavili su se i sveučilišni profesori dr. Julije Budisavljević, dr. Dragišić, dr. Negovetić, dr. Milutin Radetić, dr. Vidaković i druge ugledne osobe. Nažalost, javni tužilac Jakov Blažević sve ih je odbio grubim riječima, dapače i njih je nazvao klerofašistima. (AP, sv. LXXII, str. 2394.; usp. *Sluga Božji Alojzije Stepinac, Glasnik Postulature*, 3 (1996), str. 73s.)

Tim svjedocima pridružili su se gosp. Bazilije Rusović, jugoslavenski konzul u New Orleansu koji je u znak protesta napustio konzularnu službu, te glavar srpsko-pravoslavne Crkve u Americi, gosp. Dionizije Milojević. (usp. RAYMOND M., *The Man for this moment. The life and Death of Aloysius Cardinal Stepinac*, New York 1971, str. 319s.)

U zbirci dokumenata *Le Saint Siège et les victimes de la guerre*, što ih je 1974. objavila Sveta Stolica, nalaze se 34 dokumenata što ih je napisao nadbiskup Stepinac. U tom se popisu, datiranom 31. svibnja 1943., nalaze i 24 intervencije u korist Srba na teritoriju NDH, te 11 intervencija za Židove. (usp. *Le Saint Siège et les victimes de la guerre*, sv. VIII, *Janvier 1941 – Décembre 1942*, Libreria Editrice Vaticana, 1974, str. 261–262, 368–370, 416–417, 442–443; nav. mj., sv. IX, *Janvier – Décembre 1943*, str. 218–229.)

Hvala svim čitateljima, štovateljima i prijateljima kauze u domovini i širom svijeta za molitve i darove kojima nesebično i velikodušno promiču glas svetosti i mučeništva kardinala Alojzija Stepinca.

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati glasnik »Sluga Božji Alojzije Stepinac«. Ako navrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku, moći će redovito izlaziti i biti vjesnik njegovih vrlina kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. Glasnik može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem Glasnika sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

PROSLAVA PRAVEDNIKA

Svjedočanstvo mons. Marijana OBLAKA; nadbiskupa zadarskoga u miru pred proglašenjem blaženim Sluge Božjega Alojzija kard. Stepinca

Veoma se radujem ponovnom posjetu Svetoga oca Ivana Pavla II. Hrvatskoj, da on u Mariji Bistrici, hrvatskom nacionalnom Gospinu svetištu, 3. listopada 1998. godine, proglasi blaženim Sl. B. Alojzija kard. Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga

Od njegova preminuća 1960. godine svagdano se molim za njegovu nebesku proslavu. Zasigurno, na istu nakanu mole mnogi drugi. Bog nas je čuo. Bog nas je uslišio. Relativno brzo. Hvala mu velika!

Proglašenje blaženim kard. Stepinca svjedočanstvo je Crkve o njegovoj vjeri i vjernosti, ljubavi, služenju i trpljenju. Njegova je kanonizacija proslava Boga i čovjeka Pravednika. U njoj se do kraja ostvaruje Kardinalova biskupska lozinka: »U Tebe se, Gospodine, pouzdajem!« (Ps 31, 1)

Stepinčeva beatifikacija govor je svima, da trpljenje i klevete i montirano suđenje kad tad vode slavi pravednika i mučenika.

»Nek se postide i posrame zajedno koji se nesreći mojoj raduju!

Nek se odjenu stidom i sramotom oni koji se podižu na me!« (Ps 35, 26).

Stepinčeva beatifikacija živa je propovijed cijelome hrvatskom narodu u jednom delikatnom času naše povijesti i naše države. Vidljive su posljedice i rane donedavnoga komunističko-ateističkog sustava.

»Nek se postide i posrame zajedno koji se nesreći mojoj raduju!

Nek se odjenu stidom i sramotom oni koji se podižu na me!« (Ps 35, 26).

Obrambeni Domovinski rat otvorio je nove rane i donio nove i brojne probleme, duhovne i materijalne obnove. Sve smo snažnije zapljusnuti pomamnošću samo za vremenitim i uživalačkim. Zasjenjene su u medijima i javnom životu stožerne kreposti evanđeoske vjere, ljubavi, pravednosti, žrtve. U pitanju su život i obitelj te mladi. U novim prilikama, nimalo lakima, pred novim zadacima u našem pluralističkom društvu i u novim mogućnostima slobode i demokracije, Crkvi u Hrvatskoj, kleru, redovništvu i Kristovim vjernicima laicima, potrebni su novi polet i nova pregnuća, da prepoznamo »znakove vremena« (Mt 16, 3), da im dorastemo, duhovnošću, naobrazbom, kulturom i djelom.

U tome nam je naš skori blaženik, Alojzije kard. Stepinac, primjer, poticaj, nadahnuće i zagovornik.

Baš u pravi čas!

Zadar, na svetkovinu Presv. Srca Isusova, 19. lipnja 1998. godine.

+ Marijan Oblak
nadbiskup zadarski u m.

SVJEDOČANSTVO SPAŠENOG ŽIDOVA

Dana 27. svibnja 1998. došao je u Kustodiju Sjevernoameričke Kustodije Svete Obitelji franjevaca, gosp. dr. Dan Stockhammer, r. 23. travnja 1933. u Novoj Gradiški, od roditelja Marcela Stockhammera i Štefanije r. Neumann, sada sa stanom u 6201 N. Lawndale, Chicago i u nazočnosti dr. Jurja Batelje, postulatora i vlč. Hrvoja Blaška, dominikanca posvjedočio:

Ja dr. Dan Stockhammer, Židov, kao dječak od 8 godina zajedno s majkom i drugim Židovima u Pakracu odveden sam 24. prosinca u logor u Staru Gradišku. Moj otac je bio mobiliziran pred početak rata i u Njemačkom ratnom zarobljeništvu ostao je do kraja rata. Preživio je rat i vratio se u Novu Gradišku. Tako je radio kao tajnik općine. Kad se penzionirao, preselio se u Zagreb, gdje je postao tajnik Židovske općine do svoje smrti 1962. Budući da je otac bio u zarobljeništvu, majka se u ljetu 1941. sa mnom i sestrom preselila u Pakrac gdje je bila i rođena. Spomenutoga 24. prosinca 1941. odvedeni smo u logor. Oko dva do tri mjeseca bili smo u St. Gradiški. Kad je taj logor rasformiran, prebačeni smo u Đakovo. Moja sestra Ruth umrla je prirodnom smrću mjesec dana prije našeg uhićenja. Pošto su bile dozvoljene posjete u logoru Đakovo, moj djed je poslao jednu gospođu da nas posjeti. Ona je, kad se straža promijenila, povela troje djece, među njima sam bio i ja, i vratila nas je u Pakrac. Novi stražari nisu znali da je ta gospođa došla bez djece. Na molbu te gospođe moja majka me je doslovno odgurnula i prepustila, povjerila da me ta gospođa povede, dok je jedna druga gospođa, najbolja prijateljica moje majke, rekla svojoj kćeri, zagrlila je i rekla: »Kud idem ja, tuda ide i moje dijete.«

Nakon par dana u Pakracu moj djed je odlučio da on sam ode u Đakovo i lično posjeti svoju ženu i moju majku. On je nosio sobom pakete i pisma za ostale poznate i navodno da su neka pisma bila inkriminirajuća. Kad su ga na putu zaustavili da pregledaju dokumente i našli pisma, i njega su odveli u Jasenovac gdje je živio do zadnjega dana kad se otrovao. Kao liječniku mu je bilo dopušteno da liječi seljane, familije stražara, kad su ga oni trebali; međutim kad su partizani dolazili prema Jasenovcu, onda je bio masovni pokolj i neki su ljudi počeli bježati. Jedan koji se uspio spasiti pričao je mome ocu da je htio povesti i moga djeda, ali je djed bio star i slab. U zadnjem momentu je on napravio cijankalij i dao ga onima koji su ga htjeli uzeti, njih oko 30 ljudi, i on sam je progutao taj otrov.

Ja sam ostao sam u kući moje majke sa sluškinjom u Pakracu. Moj otac koji je tada bio s nama u pismenoj vezi javio je to svojoj sestri u Banjoj Luci i oni su poslali jednu gospođu po mene i prebacili me u Banju Luku. Njen muž dr. Samuilo Bjelić (bio je Weiss) je uskoro umro. Krajem ljeta 1942. smo opet svi bili uhićeni, moja tetka, njezin sin i moj djed, koji je tada bio 84 godine star; sljedeće jutro kad su došli i kamioni da nas odvedu dalje, moj djed nije mogao da se popne na kamion i nitko nije htio da ga digne; obzirom da je on morao da se oslanja na mene kad je hodao vratili su ga kući s time da ga ja odvedem kući. Obzirom da nam je sve bilo zaplijenjeno, moj djed i ja smo živjeli kod one gospođe koja me je dovela u Banjaluku iz Pakraca. Njihovo ime je bilo Ivan i Ljubica Župančić. Moj djed je umro u roku dva mjeseca.

U zarobljeničkom logoru u Njemačkoj, istom dakle logoru, boravili su moj otac i moj ujak, inž. Zlatko Neumann. Oni su uredili da me gđa. Župančić u jesen 1942. prebaci u Zagreb kod zaručnice mog ujaka, gđice Olge Rajšek. U njenoj kući sam proveo do početka 1945. kada sam prebačen u Sirotište na Trešnjevki. U međuvremenu, oko 12. ili 14. svibnja 1943. sam odveden, prethodno uhićen, u zatvor na Savskoj cesti. Gospođica Rajšek je otišla u audijenciju kod nadbiskupa Stepinca sa molbom da on intervenira i sljedećeg dana, 18. svibnja 1943. sam bio pušten. Dogodilo se to na intervenciju nadbiskupa Stepinca.

Nakon što sam bio pušten iz zatvora na Savskoj cesti, stanovao sam kod obitelji Rajšek gdje sam radi sigurnosnih razloga kršten. Kasnije sam bio prebačen u sirotište na Trešnjevki.

Izjavljujem da je i moja žena Lea Stockhammer rođ. Kohn, spašena iz logora u Loboru na intervenciju kardinala Stepinca.

U Chicagu, 27. svibnja 1998.
dr. Dan STOCKHAMMER

Djeca u narodnim nošnjama sudjeluju u proslavi 100. obljetnice rođenja kard. Stepinca

ALOJZIJEVO 1981.

Biskupi na proslavi u Krašiću, u tijeku euharistijskog slavlja; sjede s desna na lijevo: mons. A. Jurić, mons. J. Bozanić, kard. Franjo Kuharić, kard. Vinko Puljić, mons. G. Einaudi, nuncij, mons. F. Komarica

Ovogodišnji blagdan sv. Alojzija ostat će mi u dragoj uspomeni i zbog žrtvica i trpljenja misijskog putovanja, a i zbog sreće, zbog tolikih milosti, upravo čudesnih milosti primljenih toga dana. Danas je imendan blagopokojnog kardinala Alojzija Stepinca. Nije to prvi put što se njemu utječem, što u duhu klečim uz njegov grob, onaj grob koji je poznat već po čitavu svijetu: grob vječno svježeg cvijeća, grob neugašenih svijeća. Njegova je slika na mojemu stolu, u mojem brevijaru, u mojem srcu. A i u našoj župnoj crkvi uz ispovjedaonicu lijep je okvir s njegovom slikom i sa slikama sluge Božjega Petra Barbarića i dragog našeg dr. Merza. Tu je i krunica blagopokojnog Kardinala, koju sam dobio kao dragu uspomenu kad sam pohodio Krašić godine 1978. Nosimo je bolesnicima.

Dok sam gazio kroz duboku vodu i blato, kao da je on stajao preda mnom. Mlad – tek su mu 32 godine, vitak, no tako ponizan, ulazi on u blagovaonicu isusovačkog novicijata u Zagrebu. On, novoimenovani nadbiskup koadjutor s pravom nasljedstva, obavlja svoje duhovne vježbe prije biskupskog posvećenja. Ulazi u pratnji dobrog i nezaboravnog, sada već pokojnog oca Anđelka Jurića i još živog oca Kozelja. Bio je dočekan s takvim pljeskom kakva se ja ne sjećam u novicijatu. Pater provincijal ga pozdravlja, čestita mu imendan, želi mu svako dobro u ovoj teškoj, odgovornoj, kalvarijskoj službi. Kako se sve to upravo proročki ispunilo: i ta čestitka i odgovor Alojzija. Nevrijedan je – veli on – no pripravan je pa i na najveće žrtve. Mnogo se uzda u naše molitve. Hrabri nas da ustrajemo u zvanju, i s križem i na križu. Ja sam ga samo gledao. Za mene, mlada novaka, bio je kao neko viđenje, nešto je svetačko izarivalo iz njega. Imao sam sreću da kroz tih osam dana njegovih duhovnih vježbi uređujem njegovu sobu. U svojoj se poniznosti posebno zahvalio za tu malu uslugu. Kasnije mi je pisao i u Bengaliju. Koja li je to za mene bila utjeha i ponos! Sve je to davno bilo, no uspomene, drage, svete uspomene ne zaboravljaju se tako lako. I ja odonda još na poseban način slavim Alojzijevo. To je i dan moje prve svete pričesti, sretan i blagoslovljen dan – posebno još blagoslovljen spomenom na blagopokojnog Kardinala.

I ovogodišnje Alojzijevo uistinu je bilo posebno proslavljeno, posebno blagoslovljeno i sretno. Tri sela u jedan dan: danas je nedjelja. Rane tropske kiše čitav su kraj pretvorile u veliku močvaru. Od jučer me trese groznica.

Nakon mise u selu Čunčuri uzeo sam nešto pržene riže u kolibi katehista Emanuela. Onda na put prema Bamonpukuru. Na pola puta uhvatio nas je pljusak. Torulotina majka i jedna starica idu u obližnje selo. Pljušti. One se drže jedna druge. Dadoh im svoj kišobran, a ja sam se dobro poklopio svojim šeširom pa ravno kroz rižina polja. Put je bio tako sklizak da se doista nije moglo hodati. Prve kiše, pa pijavica i malih vodenih zmija ima i za izvoz. Te zmije nisu otrovne, no muka je i nevolja što ne znaš koja ti je dala – injekciju... Međutim, ja te brige ostavljam Anđelima čuvarima. Meni je danas Alojzijevo. Obuzimaju me neka vrhunaravna radost i sreća. Pokisao kao pijevac – od glave do pete sve curi s mene. Glavobolja je prestala, s vodom i kišom otišla je i groznica. To je njegov, Stepinčev dar za imendan. Koliko sam puta taj dar i tolike druge darove primio od njega. Hvala, od srca hvala!

Treća misa bila je u Bamonpukuru. Prije toga više od jedan sat u ispovjedaonici, zatim misa, četiri krštenja i pohod bolesnom Srimontu u procesiji sa svetom popudbinom. I onda – svaka čast katehistu Danujelu i njegovoj ženi Mariji – lijepa večera. Bilo je i riže i kuhanog graška »dala«, a i ribica.

Na kraju je bila krunica, večernja molitva.... Lijepo i prelijepo se završilo Alojzijevo godine 1981.

O. Ante Gabrić, D. I. članak objavljen u knjizi: *Životni put jednog misionara* – IV. dio, Zagreb 1981.

O, Ante GABRIĆ,
D.I. Maria Polli,
kolovoz 1981.

Svjedočanstvo vlč. Franca STRAŠEKA

Vlč. Franc Strašek, rođen 29. kolovoza 1948. u Rogaškoj Slatini, za svećenika je zaređen 29. lipnja 1973. u Mariboru, svećenik Mariborske biskupije, dao je u Zagrebu, 18. lipnja 1998., a povodom beatifikacije Sluge Božjega Alojzija Stepinca, sljedeće svjedočanstvo:

»Beatifikacija kardinala Alojzija Stepinca je najaktulanija u ovom času da ga Crkva dobije kao svjetlo, jer je bio u potpunom jedinstvu s Papom, i svijet, jer se brinuo za svakog čovjeka. Stepinac je univerzalni svetac, ne samo za Crkvu u Hrvata, nego i za Sloveniju i Katoličku crkvu u svim zemljama Europe i svijeta. On je bio veliki dobročinitelj Slovenaca. Vlč. Anton Drofenik, koji je umro 18. lipnja 1995., često je spominjao gostoprimstvo što ga je nadbiskup Stepinac iskazao svećenicima Slovencima koji su bili protjerani iz svojih biskupija. Primio ih je kao otac svoju djecu, zanimao se za njihovo stanje i pomagao im u svojim mogućnostima. Taj je svećenik imao uvijek suzne oči kad je govorio o Stepincu i spominjao se njegove plemenitosti iskazane i slovenskim vjernicima.

Isto je tako posvjedočio vlč. Pankracij Poteko, koji je bio za vrijeme 2. svjetskog rata župnik u Svetom Križu u Začretju, da je Stepinac bio izvanredno suosjećajan s prognanim slovenskim svećenicima. Upamtili su ga kao čovjeka osobite ljubaznosti koja se vidjela u svakom njegovom nastupu, razgovoru i susretu s njima. Osobita se ljupkost zapažala na njegovom licu, a zapravo je to bila uronjenost u Boga, svetost.

Moja teta, Kristina Kranjc, sklonila se za vrijeme rata najprije u Liku, a onda u Zagreb. Jednog dana pohodila je nadbiskupa Stepinca, potužila mu se na stanje te zamolila pomoć za upis u školu njezina sina. Nadbiskup se uživio u njene brige i »njeno bolečino je prevzel na se in obljubil, kar bo v njegovi moči bo storil da bo njezin sin nadaljeval šolanje«, što je i izvršio.

Došao sam na proslavu 100. obljetnice rođenja kardinala Stepinca u Krašić i kad je nadbiskup Bozanić obznanio da će Sveti Otac proglasiti kardinala Stepinca blaženim oči su mi se napunile suzama radosnicama jer dobivamo velikoga zagovornika na nebu koji je sav svoj život uložio za Crkvu i dobro čovjeka. Mene osobno privlači njegova osobnost i svetost i ja nisam došao u Zagreb, a da nisam pohodio njegov grob i pomolio se. On je bio sav Božji: ništa nije radio za sebe, već sve za Boga, oživljujući Božju riječ uzetu kao svoje geslo: 'U Tebe se, Gospodine, uzdam!' i upravo je po njemu ta rečenica Svetoga pisma postala za mene jedna od najsnažnijih.«

U Zagrebu, 19. lipnja 1998.

Svjedočanstvo prof. Ivana Meštrovića o kardinalu Alojziju Stepincu

U razgovoru s američkim novinarima, na upit: »Što kažete o imenovanju monsinjora Stepinca za kardinala i o njegovoj izjavi američkim novinarima povodom toga?«, prof. Meštrović je odgovorio:

»Monsinjor Stepinac je ostao dosljedan sebi i svom uvjerenju, on govori istinu privatno i javno, istinu o svom uvjerenju i onom svoga naroda. Sve što je rekao još na svom procesu u Zagrebu u oči »osude« bila je istinska ilustracija njegovog osobnog uvjerenja kao i onog Hrvatskog naroda. Zbog toga je bio i osuđen, osuđen uz puno uvjerenje onih koji su ga osudili da je pravedan. Uzalud se oni koji su mu oduzeli slobodu tješe i obrazlažu da u Istoriji ima dosta primjeraka da su pravedni ljudi bili osuđeni zbog »političke nužde«. Oni nikoga neće uvjeriti da su u prošlosti i takove »osude« bile humane, a još manje da će njima takovi primjeri biti korisni. Šef današnje Jugoslavije je sam – držim neoprezno – izjavio da on nije u stanju pustiti Stepinca na slobodu budući da bi se tomu usprotivilo Srpsko stanovništvo zemlje i njegovo svećenstvo. Dakle, prema ovoj izjavi jedino bi to bio razlog Stepinčevoj »izdaji«. A gdje mu je onda slogan »bratstvo i jedinstvo«, gdje li računica za stabilitet države ako polovica njezina stanovništva drži za izdajnika čovjeka za koga druga polovina drži da je svetac? I kakav kredit može inostranstvo dati takvoj zemlji i takvoj zajednici?

Kakvo je raspoloženje Srpskog naroda prema slučaju Stepinac ja ne znam. Samo znadem da je Hrvatskog naroda 97% za Stepinca, a 3% za Tita, i to po rođenom komunističkom priznanju. Prema tomu, ako današnji režim Jugoslavije želi pomirenje sa Hrvatskim narodom i sa velikom Katoličkom

crkvom, on treba da pusti Stepinca na slobodu i da ga pusti da vrši svoju vjersku dužnost, jer je Stepinac ostao vjeran i svome narodu i Crkvi koju u njemu predstavlja, a ni narod ni Crkvu ne može nikakav režim da pobijedi i iskorijeni.

Stepinčev slučaj može biti poduka da u smjelosti imaju prednosti oni koji drže da sa našim zemaljskim životom svršava i naš život uopće. Naprotiv, Stepinac i njemu slični su uvjereni da se stvarni život ne da ni sputati ni uništiti. U borbi su dakle dvije nejednake sile: povremena i van vremenska. Trebali bi se vlastodršci povremene sile zamisliti, čija može biti konačna pobjeda. Crnogorski Vladika i veliki pjesnik Njegoš kaže: 'Blago onom ko dovijek živi imao se rašta i roditi.' Oni drugi ili se ne pominju ili samo po zlu.

Znadem da bi poslije svega ovakvo riješenje režimu teško palo, ali uvidjeti svoju pogrešku pa je ispraviti veća je hrabrost nego preći preko nje. Režim doduše imade Stepinca sputana u svojim rukama, ali i sam sa njime stoji na žici iznad provalije.«

Svećenici na proslavi u Krašiću

Vjernici grada Varaždina na izložbi o Časnom Sluzi Božjemu Alojziju Stepincu u sjedištu njihove biskupije

Darovi za pokriće troškova u postupku proglašenja blaženim kard. Alojzija Stepinca

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime:

Postulatura kard. Stepinca
devizni račun: **012101-01-2421741339**
kunski račun: **012101-12-2320444313**

Vjernici koji na zagovor sluge Božjega budu uslišani, zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

Postulatura Sluge Božjega
Alojzija Stepinca
Kaptol 31
10000 ZAGREB

Svaki dopis na Postulaturu kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena na slugu Božjega neka bude potpisan te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni neka to napomenu u dopisu.

Kardinala vode na suđenje

»Stepinac ... simbol ljudskog dostojanstva i čovjekove slobode«

Zoran BUDROVIĆ: Bilješke iz Dnevnika

Ovo svjedočanstvo Zorana Budrovića, ondašnjeg studenta geologije u Zagrebu, poslala je iz bratova dnevnika, iz Hvara, 21. lipnja 1998. gđa. Borinka Budrović. Učinila je to po savjetu o. Martina Kirigina da ove bilješke reknu mladima danas »što su mladi u ono vrijeme, u okolnostima u kojima su živjeli, mislili o blagopokojnom Kardinalu, a što je Crkva sada potvrdila.«

»Kada je moj brat ovo pisao, bio je kroz dvije godine pod nadzorom UDB-e – zatočen u rodnom Hvaru – nakon onih studentskih demonstracija 1959. u kojima nikako nije sudjelovao, ali ... znalo se što i kako misli.« Gđa Budrović je ovaj dnevnički zapis proslijedila u kopiji rukopisa.

10. II. 1960.

Umro je Stepinac. Jučer vijest o upali pluća: stanje ozbiljno, ali ne i kritično, danas smrt.

Oktobra 1946. marionetski zagrebački proces, sa osudom na 16 godina robije; optužnica: suradnja s okupatorom; prekrštavanje Srba, neprijateljski stav prema novom poretku – tri točke, tri laži, s tim da pod zadnjom točkom optužnice treba shvatiti, da je on bio jedini čovjek koji se je usudio javno režimu spočitnuti laži i nasilja vršena pod plaštem »narodne demokracije.« Zadnja usluga koja se ovakvim režimima može pružiti. Ukupno izdržanu kaznu od 13 godina i 3 mjeseca njegova smrt danas je pretvorila u doživotnu, do smrti otežavajuću okolnost na račun režima, koji je za svoj opstanak u svojim temeljima trebao uzidati lažima i klevetama i ovakovu žrtvu.

Svojevremeno se zagrebački proces Stepincu nužno morao ocjenjivati u sklopu identičnih procesa u Budimpešti, Varšavi i Pragu tamošnjim glavarima Katoličke crkve Višinskom, Beranu i Midtzentiju – i dok su drugdje režimi uklješteni između laži i stvarnosti morali svaki od tih pojedinih slučajeva maknuti s mrtve točke, dotle je slučaj Stepinac u skladu sa čitavom stvarnošću našeg režima vjernom načelu »nemicanja« i stagnacije ostavljen netaknut: tek se Lepoglava zamijenila konfinacijom i izolacijom u Krašiću. (Od tada upornost u slučaju Stepinac predstavlja cijenu kojom se pred javnošću režim laži i nasilja nastoji održati na vlasti u cijeloj i neizmijenjenoj svojoj postavi).

U tome okviru osuda nad Stepincem bila je tek gest obračuna i nasilja svjetskog komunizma nad Katoličkom crkvom, u ovom slučaju na hrvatskim terenima, kao što su istu kaznu i sudbinu doživjeli njegovi kolege istog položaja u Poljskoj, Mađarskoj i Češkoj. Jasno je pri tom da je konkretni sadržaj svakog pojedinog procesa-slučaja bio irelevantan i ostavljen poluinteligentnoj režiji javnog tužilaštva i bjesomučne komunističke štampe.

Sukob nametnuti mu prihvatio je stavom koji ulijeva poštivanje i oduševljenje beskompromisnim – jer sa partijom nema razgovora, zbog njene otvorene laži i nasilja; svjestan težine, osamljenosti i patnje svjedoči o tom smrt (u predvečerje blagdana Lurdske Gospe); ali svjestan i veličine ovog sukoba i čovjeka s ovakvim apokaliptičkim Levijatanom totalitarne i amoralne države – svjedoči o tome njegova nepopustljivost.

Stav, kakav smo mogli samo željeti, da ga u ovom sukobu zauzme kršćanstvo i Crkva, dobio je svoje oličenje u Njemu, a današnjom njegovom smrću i svoj pečat. Može se čak reći da ih je on ignorirao i nije priznao režim u onome u čemu je to bio režim javnog i duhovnog ropstva – što se je u njegovom slučaju (nakon što su se maske skinule monstruozno otkrilo inostranstvu i narodu ovdje) – zato je njegova kazna izolacije bila još jedina forma slobodnog i dostojnog života u univerzalnoj robijašnici okvira državnih granica FNRJ-a. On je to znao, bio sam, punim saznanjem patio i umro danas – slomljen, ali ne u vjeri. Vjera u kršćanstvo i u slobodu: u slobodu čovjeka i u slobodu njegovog naroda, sa njegovom smrti imaju danas neospornu pobjedu – ovo uopće nije ukras, ovo je teška i gorka činjenica smrti jednog patnika i pravednika – u kojemu je zgažen patio cijeli jedan narod, ponižen i prikraćen u slobodi.

Mi možemo govoriti, slikama, usporedbama približno: njegov primjer će djelovati, velika uspomena će pokretati, njegov duh će nadahnjivati, njegova je smrt klica iz koje će se sloboda razviti i istina trijumfirati – sve su to opisna približavanja pravoj stvarnosti za koju čak agnostički možemo reći da je ne poznajemo: jer mi ne znamo zbilja kako se vrijednost probija u stvarnost.

Mi tek znamo »da se ona« – ako ne želimo posumnjati u sami znanstveni smisao historije – faktično probija u stvarnost: a pri tom vidimo da su svjesna patnja i još više smrt za vjeru (ideale) oni neistraženi klanci kroz koje se duh i vrijednost probijaju u život i historiju. – To je ako bi se smjelo tako reći i »znanstvena« obrada Kalvarije i Golgote i traženje njihove unu-

Nikad Krašić u svojoj povijesti nije doživio takvo veleslavlje kao na proslavi 100. godišnjice rođenja svog najslavnijeg sina

Zborna molitva za Misu u čast blaženoga Alojzija Stepinca

Bože,

Svemogući vječni Bože,
ti si svom blaženom Alojziju biskupu
pomogao da se za pravdu bori
do mučeničke smrti.
Daj nam po njegovu zagovoru
iz ljubavi prema tebi podnositi sve protivštine
i svim bićem težiti za tobom,
jedinim pravim životom.
Po Gospodinu našem Isusu Kristu,
Sinu tvome,
koji s tobom živi i kraljuje
u jedinstvu Duha Svetoga Bog
po sve vijeke vjekova.

Amen.

tarnje, historijski nužne povezanosti sa činjenicom kasnijeg kršćanstva – ovo se uopće ne smije činiti čudnim ako historiju kao i sva životna područja čovjekova shvatimo kao djelokrug gdje se pojavljuju i dominiraju vrijednosti duha. Jedini je prigovor da se na taj način ne ograđujemo dovoljno od mistike – odgovor je na to, ako želimo još vidjeti u historiji neki cilj i smisao, da čak u ime znanosti zahtijevamo Kristov sud kao epilog historije.

Bez toga – ovakove smrti, ovakovih žrtava, ovakovih ličnosti, gube svoj smisao: čak prestaju biti tragedije, postaju odvaljeno kamenje, odbačene patnje skamenjene i besmisleno uzidane u temelje još besmislenije stvarnosti današnjice.

Narod je očekivao u Njemu Živome sutra naći orijentaciju, autoritet, glas koji će se čuti i slušati – tim više što je on bio jedini koji je u ropstvu ostao slobodan, te bi i sutra u kaosu trenutačnom, kojega se je bojati, mogao biti razuman. Zato nas njegov nestanak ispunja bojaznima – zbog naroda koji je ostao bez velikih svojih sinova, a ispunja nas i žalošću jer je između našeg naroda otišao, za uvijek, a da mu se nepravda nije ispravila: čak nijedna riječ javna priznanja i dužnog divljenja, čak ni minimalan riziko izjave o nedužnosti ili zadušnice barem: sve je pod pritiskom šutnje, kao što su to bile i sve njegove duge godine kazne. Šutnja u kojoj svatko znade pravu istinu, a osjeća potrebu i dužnost da šuti, jer postoje režimi danas koji u svojim ruševinama mogu uništiti stotine hiljada ljudi, ako se samo započne sa rehabilitacijom jedne ličnosti (slučaj Rajk!) i toliko je preopterećenje lažima da su i državne mašine za to preslabo dimenzionirane i slabe da toliko nose.

Stepinac i živ i mrtav podjednako ostaje živ simbol ljudskog dostojanstva i čovjekove slobode – koja se nisu poklonila pred lažima i nasiljem svemoćne amoralne države – on je to u svojem životu realizirao i pruža tako neslomivu snagu u prvom redu vlastitom narodu u ostvarenju ideala za koje je on dao život u svjesnoj i dugotrajnoj patnji: za dostojanstvo i slobodu čovjeka, za društvo koje će to poštivati i na tome se izgraditi.

On je u svojoj osobi k tome kao glava crkve u našem narodu spojio kršćanstvo s tim kršćanstvu najintimnijim zahtjevom, sa načelom ljudske slobode koje svako društvo treba da poštuje, a o iskrenoj provedbi kojega će ovisiti i efikasnost kršćanstva u slobodnom društvu sutrašnjice.

Signalizirajući tako pravi smisao današnjeg sukoba (historijskog) u izboru kršćanstva ili ropstva on je postao oličenje borbe kršćanstva s marksizmom, kršćan-

stva i ovog modernog prosvijećenog oblika ropstva.

Njegova smrt posebno skida s dnevnog reda diskusiju da li je stav koji je on odabrao i ostao mu dosljedan bio ispravan: pitanja u tom smislu pokazuju pomanjkanje shvaćanja za historijsku važnost i težinu današnjeg sukoba. Događaji našeg vremena prelaze okvire stoljeća (čak), bit će međaš kamen jedne preduge epohe kroz koju je kršćanstvo i Crkva vodila konstantnu borbu sa kulturnim duhom vremena počevši od Renesanse, ali bez dovoljnog društvenog i javnog ugleda. Današnji sukob sa svjetskim komunizmom je tek obračun s posljednjom u tom nizu apokaliptičnih »zvijeri s kopna«, sa najgorostasnijom i najmonstruoznijom. Jer komunizam je tek do krajnjih konsekvenca doveo samo one stavove sa kojima se kršćanska misao i organizam već od velikog Europskog preporoda, kada se sukobila vjera u humanizam i progres sa vjerom u uskrsnuće, upravo pet vjekova već bavi. Ovaj finale u tom sukobu, sa svojom logičnom odlučnošću i oštrinom, nikako ne trpi spomenute diskusije, pitanja i sumnje u vezi elastičnosti ili neelastičnosti u stavu pokojnog Stepinca: jer se pokazuju potpuno promašeni. Historijski sukobi ne trpe cmizdrenja i historija si srećom zna odabrati nadahnute aktere i Stepinac je ovoga bio svjestan i samo odatle njegova odlučnost i nepopustljivost do smrti.

Svojom sudbinom koja mu je u dio pala, da na svojim leđima ponese veliki teret ovog sukoba sam, lično, a kojoj se on pokazao zavidnom visinom dorastao, on je postao protagonist ovog historijskog sukoba vjere i nevjere, slobode ropstva istovremeno – jednako u našem hrvatskom narodu kao u Općoj Crkvi i Europi.

Danas Stepinac prestaje biti samo hrvatski metropolit i kardinal – to su tek ljudska priznanja čovjeku čiji heroizam – pokazao je to decenijama patnje – graniči sa svetošću.

Sa svojom smrću danas uoči blagdana Lurdske Gospe 1960. Stepinac ulazi u onu posvećenu historiju vječno živih veličina duha koje upravo kroz svoju smrt fizičku nikada ne prestaju pokretati nas žive, duhom kojim su oni živjeli, to su vidljiva svjetla uočljiva svima, i samo tome je trebala doprinijeti popularnost njihova života.

Inspiracija koju nam njegova ličnost daje potrebna nam je za daljnje napore i nastojanja oko ostvarivanja nove kršćanske i društvene sinteze budućnosti, čije se osnovne konture već naziru (...).

17. II. 1960.

Danas 8 dana nakon Stepinčeve smrti, održane su zadušnice u Sv. Petru: slušao sam čitav prijenos: Tiserana i Papin govor. Govor me je još iznenadio i s obzirom na papinu ličnost skoro »mladog« starca i pogotovo s obzirom na sadržaj u pogledu Stepinca koji mu je bio posvećen.

Govor je zbilja djelovao kao uvod u beatifikaciju, kao pravo podizanje spomenika Stepincu, spomenika namijenjenog univerzalnoj Crkvi i cijelom kršćanstvu.

Proslava Stepinčeva u Milwaukeeu

Župljani hrvatske župe Srca Isusova u Milwaukee, SAD, zajedno sa brojnim Hrvatima iz šireg područja, 15. veljače svečanom su euharistijom proslavili uspomenu na smrt blaženog Alojzija Stepinca. Nakon Svete mise koju je predvodio župnik fra Stjepan Bedeniković zajedno sa kustosom Hrvatskih franjevaca u Americi i Kanadi fra Slavkom Soldom, svi su prisutni mogli pogledati film o kardinalu Stepincu u župnoj dvorani.

Izabran novi lik blaženoga Alojzija Stepinca

U predvorju Dječačkoga sjemeništa na Šalati u Zagrebu, u četvrtak, 17. rujna 1998. Ured za promicanje postupka za proglašenje blaženim i svetim časnoga Sluge Božjeg Alojzija Stepinca (Postulatura) predstavio je javnosti radove prispjele na natječaj za lik blaženog Alojzija Stepinca. Radove su poslali slijedeći autori: J. Biffel, S. Đukić Pišta, V. Galina, Z. Homen, C. Milanković, M. Nejašmić, V. Nejašmić, V. Pavlinić, I. Petraš, A. P. Petrič, S. Popović, Sestra Marija od Presv. Srca, Z. Sigetić, A. Stagličić-Balen, P. P. Sunara. Od 19 prispjelih radova koje je proslijedilo 18 umjetnika, nakon savjetovanja sa stručnjacima i odgovornim osobama, donijeta je odluka da se za službeni lik odabere likovno rješenje akademskog slikara prof. Josipa Biffela iz Zagreba.

Radove je predstavio dr. Juraj Batelja, postulator i Nevenka Nekić, prof. povijesti i likovne umjetnosti na Nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu (Šalata), a o samom značenju svečanosti, kao pripreme za svečanost beatifikacije u Mariji Bistrici govorio je mons. Vladimir Stanković.

U glazbenom dijelu programa nastupio je zbor Dječačkog sjemeništa pod ravnanjem prof. Juričić.

Chicago: Proslava stote obljetnice rođenja kardinala Stepinca

Vijest da će Sveti otac Papa Ivan Pavao II. 3. listopada u Mariji Bistrici u Hrvatskoj proglasiti blaženim Alojzija Stepinca, primljena je među Hrvatima šire okolice Chicaga s velikom radošću. Ako je za tu vijest itko bio spreman, to su ovdašnji Hrvati koji su se s nadom i molitvom pripremili proslaviti stotu obljetnicu rođenja Sluge Božjega Alojzija. Već nekoliko mjeseci vrše se pripreme za ovu proslavu, a vijest o beatifikaciji 8. svibnja na sam rođendan Alojzija Stepinca doista predstavlja krunu i vrhunac naših čežnji i molitava.

Glavni organizator ove komemorativne proslave bile su hrvatske župe u Chicagu, Hrvatska Katolička zajednica za SAD i Kanadu, Hrvatska žena grana broj jedan, te Hrvatski etnički institut.

U petak 15. svibnja otvorena je u Hrvatskom etničkom institutu u Chicagu izložba u povodu proslave 100. obljetnice rođenja Sluge Božjega, Alojzija kardinala Stepinca. Izložba će trajati do 3. listopada 1998, to jest do dana službenog proglašenja blaženim Alojzija Stepinca u Mariji Bistrici.

Glavna i središnja proslava stote obljetnice održana je 24. svibnja u hrvatskoj župi sv. Jeronima sa svečanom svetom misom u jedanaest sati ujutro koju je služio banjalučki biskup dr. Franjo Komarica uz koncelebraciju brojnog klera, a propovijedao je msgr. dr. Juraj Batelja, postulator kauze. Nakon Svete mise održan je u crkvenoj dvorani dobrotvorni banket i slavospijev (musical) na čast hrvatskog kardinala i mučenika za vjeru i narod. U

Mons. F. Komarica, monsj. J. Batelja i fra J. Grbeša na proslavi 100. obljetnice rođenja kardinala Stepinca u Chicagu, 24. svibnja 1998. u župi sv. Jeronima

programu su sudjelovali župni zbor Sv. Jeronima pod ravnanjem Mary Ellen Ratković, te hrvatska škola i plesno tamburaška skupina »Alojzije Stepinac« i novoosnovani muški oktet klapa »Stradun«. Glavni govornik na ovom skupu bio je biskup dr. Franjo Komarica koji je i sam poput Stepinca, u naše vrijeme, okusio progonstvo Crkve i pretrpio osobne žrtve za Katoličku Crkvu i vjeru.

Izložba u Hrvatskom etničkom institutu

Mladi u narodnim nošnjama sudjeluju na Misi proslave kardinala Stepinca u Chicagu

Izložba o životu i radu kardinala Stepinca sadrži vrijednu dokumentaciju na hrvatskom i engleskom jeziku. Na svečanom otvaranju 15. svibnja bili su nazočni članovi Hrvatske škole pri župi Sv. Jeronima, koja nosi naslov »Alojzije Stepinac«. Bilo je dirljivo gledati djecu u narodnim nošnjama kako uz ruku svojih roditelja ili učitelja pažljivo upijaju u svoje mlade duše istinu o čovjeku koji je svojom žrtvom mislio na njihovu budućnost i na duhovnu, moralnu i nacionalnu budućnost njihovih vršnjaka u domovini.

Doista, brojne knjige, časopisi, specijalna izdanja s komemorativnim nadnevcima, rukopisna i druga pisma, novinski članci, pjesme, spomen knjige, proklamacije i rezolucije, umjetnička slikarska i kiparska djela, izjave svjetskih političara i znanstvenika od Churchilla do Einsteina, papa i kardinala, službena arhivska građa s nekoliko američkih sveučilišta, svjedočanstva očevidaca, kao američkih doktora koji su liječili Stepinca u zatočeništvu u Krašiću, te brojne fotografije kronološki i tematski inkorporirane na izložbenim panelima – sve je vrijednim zalaganjem organizatora spremljeno za izložbu u prekrasnim prostorijama Hrvatskog etničkog instituta što ga kao ravnatelj vodi Fra Ljubo Krašić. U posebnoj prostoriji posjetitelji mogu vidjeti nekoliko video prikaza o kardinalu Stepincu, uključujući onaj najnoviji Jakova Sedlara koji također sadrži izjave Židova koje je Stepinac spasio za vrijeme rata.

Za izložbu postoji veliko zanimanje ne samo kod Hrvata već i kod drugih nacionalnih skupina, kao Slovenaca, Mađara, Poljaka i Židova, posebno kod pisaca i istraživača povijesnog razdoblja u kojem je živio Stepinac.

»STEPINČEVIM STOPAMA«

Uz mnoge datume koje mi Hrvati slavimo ove godine, svakako je značajna 100. obljetnica rođenja našega velikog sina, mučenika Stepinca. Tom smo prigodom mi Hrvati azurne obale odlučili hodočastiti u svoju Hrvatsku pod geslom »Stepinčevim stopama«. Razradili smo plan putovanja i hodočašća koji su dogovorili misijski odbornici sa svećenikom. Tu smo odluku objavili vjernicima koji su se počeli upisivati za hodočašće. Naručili smo autobus, a svećenik je otišao u Hrvatsku i organizirao smještaj u hotelima i dogovorio na mjestima koje ćemo posjetiti kada dolazimo.

Mons. M. Culej otvara izložbu o životu kardinala Stepinca u Varaždinu početkom srpnja ove godine

Krenuli smo dakle u ime Božje 29. svibnja iz Nice u jutro u 6 sati. Putovanje je bilo ugodno, uz molitvu i pjesmu kako priliči Hrvatima hodočasnicima. Cilj nam je bio stići prvi dan do Krašića, rodnoga mjesta našeg mučenika. Stigli smo u Krašić pred večer, gdje smo imali Sv. misu u Stepinčevoj crkvi, gdje je naš mučenik u kućnom pritvoru ispovijedao, propovijedao i misio s narodom Božjim koji je bio šikaniran zato jer su katolici i što su Hrvati.

Pozdravio nas je domaći župnik vlč. gosp. Josip Balog i s nekoliko riječi ocrtao život kardinala Stepinca. Naš svećenik vlč. g. Čukman mu je zahvalio na lijepim riječima i prijemu te uručio kuvertu s priloženim darom za crkvu. Razgledali smo i prostorije u kojima je prisilno boravio i umro od komunista preranom smrću dotučen naš uskoro proglašeni blaženik. Potom smo bili počašćeni ukusnom i obilnom večerom koju su nam spremili Krašićanci – obitelj Barundić, a koji rade uspješno na azurnoj obali.

Ministranti »Šotoventa«: Lindarići, Poljica i Vrh sa svojim župnicima pohodili su rodno mjesto kardinala Stepinca 25. lipnja 1998.

Sutradan smo već u 9 sati bili u Zagrebačkoj katedrali kroz koju nas je stručno i znalački vodio dr. Kurečić, te kroz riznicu i muzej. Posjetili smo i naš Hrvatski državni sabor u kojem nas je dočekao i vodio kroz prostorije dr. Sabol. Prigodom našeg boravka u Saboru predali smo im umjetničku sliku umjetnika Krunića, a dar Misije na sjećanje i naš posjet vrhovnom tijelu Hrvatske. Na blagdan smo Duhova u našem Hrvatskom nacionalnom prošteništu i okupljalištu svih Hrvata – Mariji Bistrici obavili pobožnost Križnog puta na brdu Kalvariji iza svetišta, pristupili sakramentu svete ispovijedi kao pravi hrvatski romari, te prisustvovali Svetoj misi. Poslije Mise smo bili na ručku kojim je častio sve hodočasnike naš svećenik koji ove godine slavi 25. obljetnicu svećeničkog ređenja. Poslijepodne smo razgledali ćelije zatvora u Lepoglavi, predivnu baroknu crkvu koja je opet u svojoj vjerskoj funkciji nakon pada komunizma u Hrvatskoj. Još smo uspjeli razgledati uščuvani dvorac Trakošćan kojem su se divili i Francuzi, naši prijatelji koji su s nama pošli na ovaj put. Odmorili smo se umorni u hotelu Matija Gubec u Stubičkim Toplicama te presretni i puni dojmova vratili se u ponedjeljak u Nicu. Hvala Bogu i kardinalu Stepincu za ovo predivno hodočašće puno duhovnih dojmova i snage koju smo ponijeli u svoju sivu svakidašnjicu.

STJEPAN ČUKMAN

Komemorativna Sveta misa

Preko 700 vjernika slilo se je u nedjelju 24. svibnja u novoobnovljenu crkvu Sv. Jeronima, koja je u jutarnjem suncu procvala s novim kamenim pročeljem, kao da je u najdoličnijem smislu i kamenje pronosilo slavu ovog najvećeg hrvatskog velikana ovog stoljeća. U svečnoj procesiji pred crkvom i u crkvi prije Mise odjekivala je pjesma »Evo Svećenik Veliki«, pozdravna himna i Kristu i kardinalu Stepincu i biskupu Komarici. Vlč. Josip Grubišić, domaći župnik, pozdravio je na početku biskupa Komaricu i sve sudionike na misi, vjernike i svećenike kao i organizatore proslave te se posebno zahvalio postulatoru msgr. Batelji što je doveo veliko djelo do kraja na čemu će mu hrvatski narod biti vječno zahvalan.

Nadbiskup A. Stepinac u pohodu župi Vukovina u kolovozu 1939.; prati ga dr. S. Bakšić. Fotografiju snimio: S. Štormar, tada bogoslov kojeg su partizani ubili u Maceljskoj šumi 1945.

Biskup Komarica je u svečanom proglasu i proslovu najavio značenje ove proslave istaknuvši da je upravo ovdje u Chicagu, u SAD i Kanadi, hrvatski narod, kroz svoje župe i Hrvatsku katoličku zajednicu za SAD i Kanadu, kao i preko hrvatskih franjevaca i drugih hrvatskih svećenika, kada se to za vrijeme jugokomunističkog sistema u domovini nije moglo, širio ime i slavu kardinala Stepinca, pronoseći istinu putem tiska i godišnjih komemoracija i ponajviše, moleći se njemu kao svecu i materijalno pomažući troškove za proces kanonizacije.

U svojoj propovijedi msgr. Batelja zanosno je oslikao duhovni lik, neslomljivi značaj, neizrecivu ljubav, potvrđenu i dokazanu mnoštvom djela milosrđa prema svakom čovjeku i hrvatskom narodu, te svetačku i mučeničku dušu uskoro blaženog Alojzija.

»Od samog početka biskupske službe bio je bliz braći svojoj, svećenicima, bio je drag svakom vjerničkom srcu, brinuo se za siromašne. Bio je zaštitnik obespravljenog hrvatskog puka.«

U vrijeme drugog svjetskog rata branio je svakog prognanika a osobito Slovence, Poljake, Židove i pravoslavne. Za njega reče njemački predstavnik u Zagrebu: »Ako bi jedan biskup u Njemačkoj tako govorio zasigurno ne bi sišao živ s propovjedaonice.«

Nakon što su komunisti preuzeli vlast u novoj državi 1945., nastupilo je vrijeme progona za Katoličku crkvu, hrvatski narod i za zagrebačkog nadbiskupa osobno. Poubijano je preko 300 svećenika, redovnica i redovnika, ubijen je dubrovački biskup Josip Carević a od batina prebijen umro je grkokatolički biskup Šimrak. Sustavno su proganjani Hrvati katolici intelektualci te su »jahači apokalipse« uzvikivali »Smrt Bogu«, »Dolje Vatikan« i »Smrt Stepincu«. Bilo je to vrijeme kada su se grobari Hrvatske iživljavali nad nedužnim izbjeglim hrvatskim stanovništvom kojeg su im saveznici prijevarom izručili u Bleiburgu. Bilo je to vrijeme križnih puteva i jama. »Zagrebački nadbiskup stajao je pred tim jahačima poput čvrsta bedema, postojan i neslomljiv. Bio je zastupnik narodnog jedinstva... On je ostao s porobljenim narodom kao zraka sunca koja će donijeti svjetlo, kao tračak nade koja će se okruniti samostalnom i slobodnom Hrvatskom državom.«

Cilj nove komunističke vlade, poput one iz Francuske revolucije, bio je odvojiti Katoličku crkvu u Hrvata od Rima. Kada je nadbiskup Stepinac odlučno odbio takovu Titovu ponudu, nad njime je izrečena presuda na 16 godina zatvora s prisilnim radom. Od 18. listopada 1946. do 5. prosinca 1951. Stepinac je proveo u zatvoru u Lepoglavi, a otada, do blažene smrti, kaznu internacije izdržavao je u župnoj kući rodne župe Krašić. Njegova smrt 10. veljače 1960. otkrila je cijelom čovječanstvu neuništivu vjeru koja je u mraku bezboštva bila svjetlo hrvatskom narodu i sve laži i neprijateljska propaganda nisu mogli to potamnjeti. »Kardinal Stepinac je nadahnuće Crkve i čovječanstva. Njegovo duhovno junaštvo nadživjelo je, nadjačalo i pobijedilo Božje protivnike.«

Na kraju se msgr. Batelja zahvalio Hrvatima Amerike kao postulator i promicatelj postupka za proglašenje blaženim Sluge Božjega Alojzija Stepinca »za vaše molitve i darove, osobito upućivane preko Hrvatske katoličke zajednice, što ste hrabro promicali i pred protučovječnom promidžbom branili njegovu čast i nevinost. Time je svijet upoznao progon Katoličke Crkve i doznao za tragičnu povijest hrvatskog naroda kojemu kardinal Stepinac pripada, za hrvatsko ime koje je i njegovom žrtvom zadobilo svoje priznato mjesto među narodima.«

Da je Sveta misa u pravom smislu žrtva u kojoj sudjeluju svi vjernici i svatko od sebe nešto otkida i žrtvuje i da to nije samo jedan ritual, moglo se osjetiti kod svih vjernika, kada se je kod donošenja darova izlilo toliko suza i molitava. Dvije osobe koje su prošle kroz Bleiburg donijele su pred oltar veliki križ, simbol Kristove i hrvatske Golgote; dvoje mladića donijelo je izrezbareni lik kardinala Stepinca u hrvatskom grbu; djeca su donijela cvijeće i svijeće, izljev ljubavi hrvatskih srdaca, na Stepinčevu grobu u zagrebačkoj katedrali od njegovog pokopa u veljači 1960. do danas.

M. MAŠINA

Zahvaljujući njegovom svjedočanstvu išla sam putem koji vodi k Isusu

Svjedočanstvo sestre Celine Sansolini, iz Družbe svetoga Ivana Krstitelja

S. C. Sansolini kao misionarka u Kitwi-Chingola (Zambija)

Rođena sam 11. rujna 1936. u S. Benedetto del Tronto. Nakon misijskog djelovanja u Africi, od 1985. radim u Kongregaciji za kauze svetaca. Nisam mogla sakriti radost i uzbuđenje koji su mi navirali kad bi mi u ruke došli dokumenti za postupak za proglašenje blaženim Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Njegov lik čovjeka Božjega, vjernog pastira Crkve, progonjenoga i ponižavanoga zbog ljubavi prema Papi, rimskome biskupu, bili su uvijek povod za veliko udivljenje prema njemu.

Sjećam se kako sam već kao mlada redovnica uvijek u svom srcu nosila njegovo svjedočanstvo vjere, kroz dugih 14 godina zatvora, pošto je bio nepravedno osuđen na suđenju koje su pripremili komunisti, upravo zbog njegove vjernosti Kristovoj Crkvi.

Izvješća o njegovom progonu prouzročila bi mi ne malene muke, ali su mi u isto vrijeme bila poticaj da i ja prikazujem sebe i svoju molitvu za cijelu »Crkvu šutnje«, kako je onda bila nazivana Crkva na istoku Europe. Sjećam se da sam vijesti o njemu slušala preko radija i čitala u novinama. Ne jednom te bi vijesti i suosjećanje s njim izazvali obilne moje suze.

Osobito me se dojmio njegov lik dobroga pastira, koji s najčišćom ljubavlju duše podnosi sva poniženja, uvjeren da je Bog s njim, i da ga molitva sjedinjuje s Papom, biskupom Rima i cijele Crkve. U tome je dogorijevalo njegovo pastirsko srce.

Za vrijeme svojega sužanjstva napisao je: »Naši se ideali sastoje u jednoj riječi: Bog!« Eto to je izvor snage u svim kušnjama.

Mnogo sam molila za njega, ali sam i sama osjećala snagu njegove molitve i njegova mučeništva u svom životu.

Zahvaljujući njegovom svjedočanstvu išla sam putem koji vodi k Isusu. Hodala sam tim putem ljubavi i vjernosti Crkvi.

Dok sam bila misionarka u Africi, tijekom 3 godine u našoj velikoj školi u mjestu Kitwi-Chingola (Zambia), često sam govorila djeci o njemu. Također sam tijekom 20 godina učiteljske službe na našem Institutu u Rimu nastojala upoznati djecu s velikim likom svećenika i biskupa, »dobroga pastira« razboritog i budnog pastira Crkve šutnje. Sve je to bilo za nas razlog ne malenog trpljenja, ali i ponosa. Mučenici su doista zvijezde koje opečaćuju naš život i koji su naši suputnici na putu spasenja.

»Istina će vas osloboditi!« (Iv 8, 32)

Nakon svega što je objavljeno o Sluzi Božjem i skorašnjem blaženiku-Alojziju Stepincu (dokumenti, pisma, knjige, napisi vrsnih poznavatelja, spomen-zbirka...) što može još reći netko rođen par mjeseci iza njegove osude? Doista me iznenadio poziv da napišem nešto o njemu za glasilo postulature.

Zabranjena istina

Tri najzagonetnije riječi moga djetinjstva bile su: Jasenovac, Bleiburg i nadbiskup zagrebački Alojzije Stepinac. Odrastanje u sjeni prijetećih tajni. Po načinu usmene predaje u obitelji i redovničkoj zajednici shvatio sam, naime, da se zbog njih može stradati i dospjeti u zatvor. Događalo se to starijim kolegama za služenja vojske. U školi se o njemu govorilo, iako rijetko, kao o vrhunskom kriminalcu »krvavih ruku«. Na srednjoškolske privatne upite, odgovori su bili oprezni i škrti. Došla mi je do ruku njegova obrana na sudu. Zanijela me klasičnom nadvremenošću neustrašiva i slobodna duha. O pokopu Stepinčevu, koji je podigao Zagreb na noge, slušao sam od sudionika. Dolazak bečkoga kardinala F. Königa bila je značajna novost, poput otvaranja prozora. Za studentskog ljetovanja u inozemstvu, pročitao sam životopis Alekse Benigara i knjižicu »Mladi Stepinac«. Jedino vrelo daljnjih informacija bile su propovijedi kardinala Franje Kuharića o Stepinčevoj obljetnici smrti u Zagrebačkoj katedrali (10. veljače). Čekali su se ti napeti dueli Komunističke partije (tužitelja i suca) i zagrebačkog nadbiskupa, Stepinčeva »alter ego« – prema Jakovu Blaževiću – baš zato jer su puna obrana i istina bile zabranjivane. Vidio sam jednom dio blaženikove ratne propovijedi, u obliku partizanskog letka koji je trebao uvjeriti narod da Nadbiskup podupire NOB. Čemu onda to ludo suđenje? Zar se zbilja mislilo uvjeriti hrvatske katolike o krivnji njihova pastira? Zanimljiva zapažanja o blaženiku dugujem dr. fra Tomislavu Šagiju i biskupu dr. fra Srećku Badurini (probio se kao mladomisnik s društvom do Krašića i sačuvao fotografiju toga susreta)...

Izvođači recitala na proslavi 100. obljetnice rođenja kardinala Stepinca u Milwaukeeu

Želim samo ilustrirati kako se moja generacija sporo probijala do konfiscirane istine. A nisu svi bili u povlaštenu položaju da i toliko saznaju.

Godine 1978. uspio sam zaviriti u knjige »Stepinac mu je ime« što ih je u spomen kardinala Stepinca pripremo Vinko Nikolić. Uzbuđujuće otkriće!

Znali smo gdje je pravo, vjerovali smo starijima i još više njihovim stradanjima zbog Stepinčeve časti, ali mnoga pitanja društvenog konteksta i stvarnih pobuda tužitelja, tražila su jasniji odgovor. Zbunjivao je etablirani *mysterium iniquitatis* s prividom zakonitosti. Političari, doduše, nisu bili uvjerljivi svojim primitivnim voluntarizmom, ali i režimska kulturna elita je gurnula slučaj pod tepih kao nevažni incident. Zadojena mudrijaškim (pilatovskim) cinizmom Krležina duha koji mandarinski šuti ili se superiorno podruguje stradalničkoj zbilji vlastita naroda. »Oj, Marijo, rajski cvijet, Stepinac u Krašiću, Stepinac postao Kardinal, neće da napusti zemlju, on hoće da dijeli bijedu sa svojim narodom, *Te Deum laudamus, Veni Sancte, Laus, Honor et triumphs perpetuus*, Majko Božja kraljice Hrvata« (iz 1952. – Magistra Vitae, 1972.). Zagonetnog li proroštva: Stepinac u Krašiću piše drugačije: »Ja sam već pisao, a i svaki čovjek koji ima zdrave oči i nešto pameti u glavi vidi da je komunizam kao ideja već mrtav. Samo dan sprovoda nije poznat nama. No poznat je Bogu. Zato dokgod Petrov Nasljednik ne popušta ovoj najstrašnijoj kugi svih vijekova, ne smijemo ni mi ni za dlaku popustiti, makar, kao što sam mnogima rekao, padale i zvi-

jezde s neba. Bog ne će pasti.« (pismo p. Ivanu Kukuli D.I. ... siječnja 1959.)

Krležino poigravanje s istinom i Stepinčeva bistra dalekovidnost ostvaruju se. Marija Bistrica sprema svjedočanstvo o čudesno, drevnom iskustvu psalmiste: »Bog je koji sudi – ovoga snizuje, onog uzvisuje« (Ps 75). Glavni svjedok tog iskustva bit će osobno Petrov Nasljednik.

Jasenovac, Bleiburg, bl. Alojzije Stepinac više nisu zaključana tajna. Između zločina (grijeha) i stradanja u koje se zaplićemo i posrćemo, uzdiže se znak Božje istine, pravednosti i beskrajnog milosrđa. Za prvo se kajemo, drugo trpimo i oplakujemo, ali znak slijedimo.

Stepinčeva Crkva

Jedna od opakijih i opasnijih etiketa na adresu blaženikovih poštovatelja bila je: »Stepinčeva Crkva«. Politički ideolozi njome su označavali neprijateljsku reakcionarnost, a slobodoumniji kritičari Crkve njezinu konzervativnost i pretkoncilski duh. Danas tu smiješnu optužbu doživljavamo svi kao priznanje. Doista smo Crkva koja je rodila sveca i koju je svetac vodio, nadahnjivao i za nju položio život. Stepinčeva Crkva! Uzajamnost je tako očita i prirodna da nije mogla biti raskinuta lukavstvom razdvajanja pastira i stada. Stepinac nije sam. On je najistaknutiji i najsjajniji izraz brojnih mučenika za vjeru, obespravljenih, nevino smaknutih, znak čitavog jednog poraženog, zatočenog i zaboravljenog dijela naroda.

Danas biti Stepinčeva Crkva dvostruka je obveza: upoznati Stepinca i živjeti vrednote koje su ga uzdigle »na čast oltara«.

Moguće je konačno upoznati izvorne činjenice i blaženikove tekstove. Ipak mentalitet negativnog naslijeđa (utisci lažnih optužbi, jeftina politizacija, nepoznavanje vjere...) mnoge zadržavaju na perifernom ili odvode u slijepe stramputice. Krivu optiku mogu nametnuti i dobronamjerni dogmatizanti koji traže u Stepinca odgovore na sva pitanja ovoga i onoga svijeta (teološka, filozofska, politička, socijalna...), pa i ona na koja su sami pozvani odgovoriti. »Ali valja znati da uz svetost može u istom čovjeku biti združeno neznanje ili zabluda; jer svetost stoji u volji, a zabluda u intelektu.« (Antun Mahnić, biskup) Sveci sebe ne smatraju nepogrešivima, baš naprotiv pogrešivima, stoga im i jest sva sigurnost u Bogu. Crkva sada ima slobodu govora i pozvana je obezvrijediti instrumentalizaciju Stepinčeva otvaranja »druge perspektive«. Izraz sam našao u Ivana Merza. On veli da su sveci »poput Alpskog gorja, gdje je zrak čist i odakle se čovječanstvo promatra u sasvim drugoj perspektivi. U životu jednog sveca svakako je najzanimljiviji njegov vlastiti duševni i tjelesni život, njegovo je djelovanje u društvu samo posljedica ovoga.« (Put k suncu..., str. 78.) Svako činiti pretpostavlja neko biti. »Druga perspektiva« znači upoznati Stepinca iz njega samoga, odnosno po mjerilima Evanđelja koje je živio. Propusti li se to, ništa se nije naučilo, ostaje se na tragu lažne optužnice i besplodne ideologizacije.

Druga obveza Stepinčeve Crkve je slijediti svoga pastira u životu. Ta znamo da je uloga svetaca biti putokaz i vodič k Bogu koji po njima »živo očituje ljudima svoju prisutnost i svoje lice« i preko njih »On sam govori i daje nam znak svoga Kraljevstva, prema kojemu nas snažno privlači.« (LG, 50) Mi tražimo u Stepinca gotove recepte i planove koji će nam olakšati ili čak zamijeniti svakidašnje zadaće. Mi smo zagledani u jezgru evanđeoskog, biti koja tako jasno sjaji u našeg blaženika. Vrednote se nižu poput zlatnog lanca: vrhovni zakon ljubavi prema Bogu, bližnjima i Crkvi do samožrtvovanja; bistre »oči vjere« koje i u tami raspoznaju Božji put s kojega nikada nije skrenuo (što je sam pripisivao Marijinu zagovoru i djetinjoj pobožnosti sprem nje (v. J. BATELJA, *Najljepše Mariji*, str. 59); stanje molitve u kojem je trajno udomljen; krepost nade koja je u njemu iskonski blistala (*In Te Domine speravi* – motiv života), poput poeme Charlesa Renana, pjesnika nade; opraštanje sa prijateljima što je od Golgote raspoznajni znak sazrela Kristova učenika; jaka i čista savijest, najosobnije svetište u kojem je Duh Sveti jedini svjedok i jamac...

»Djelovanje u društvu samo je posljedica ovoga« – uključujući svjedočansku vrlinu kršćanskog domoljublja. Mijenjale su se drža-

Nadb. J. Bozanić i kardinal F. Kuharić pred otvaranje znanstvenog simpozija, u Remetama, 6. i 7. svibnja 1998. prigodom 100. obljetnice rođenja A. Stepinca

ve, padali režimi, slamale ideologije, a on je ostajao jer je bio ukorijenjen u Neprolaznom. *Stat crux dum volvitur orbis – Križ /pobjedonosno/ stoji dok se svijet okreće!* On je znao da je Crkva poslana svim režimima i državama i tako se postavljao. Znao je da za »svijet nema veće opasnosti nego ne priznati Krista« (sv. Hilarije) i tako je djelovao. Kao veliki crkveni oci, u mnogim nesklonim okolnostima i tragikama vremena, ostaje znak Božje transcendentnosti.

Baština vrednota koju nam ostavlja blaženik nosi aromu našega prostora i vremena, naših sanja i poraza, satkane su od našega tkiva stradanja i rada. Ponosni smo i zahvalni jer vidimo ispunjenje obećanja: »U sram ću mu obući dušmane, a na njemu će blistat vijenac moj.« (Ps 172.) No, na ovoj zemlji zanosi i Tabori nisu trajna stanja već okrepa vjere. Stoga jednim uhom poslušajmo i neponovljivog Franju Asiškog. Pošao je za braćom na grob jednog od prvih svetaca-mučenika Reda, a na koje je bio silno ponosan i jednostavno rekao: »A sada, braćo, neka se svatko diči svojom svetošću.« Na redu je, dakle, Stepinčeva Crkva, jer to je prava Kristova Crkva.

Fra Antun BADURINA

Nadbiskup Stepinac, dobrotvor Gospina svetišta u Splitu

Dopis prof. dr. Slavka Kovačića

Split, 14. svibnja 1998. P. t. – Postulatura za beatifikaciju Sl. B. Alojzija Stepinca Kaptol 31, Zagreb

Sređujući ovih dana Arhiv crkve i bratovštine Sv. Duha u Splitu, naišao sam na dokumentaciju o milodarima poslanim od raznih crkvenih i državnih uglednika, za popravak i uređenje toga maloga Gospina svetišta u splitskoj povijesnoj jezgri. Milodare je na molbu Gospine bratovštine poslalo šest biskupa. Petorica su hvalevrijedno pridonijeli ukupnu svotu od 325 dinara (valuta Kraljevine Jugoslavije), a sluga Božji Alojzije sam 500 dinara. Taj podatak smatram važnim, jer pokazuje najprije njegovu izvanrednu darežljivost, zatim marijansku usmjerenost njegove kršćanske pobožnosti i napokon svekatoličku i svehrvatsku širinu njegovih obzorja. Sve je to, dakako, dolazilo do izražaja i u mnogim drugim prigodama te je zacijelo u Vašem uredu mnogostruko dokumentirano. Dobro je ipak da se i ovo tu registrira.

Jedan sam od ondašnjih bogoslova Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu koji su u veljači g. 1960. imali čast i sreću tijekom one nezaboravne noći u smjenama stajati uz otvoreni lijes Božjega sluge u katedrali, za sebe i za mnoštvo ostalih vjernika doticati njegovo tijelo pobožnim predmetima koji su zatim čuvani kao relikvija, sudjelovati u pogrebnim obredima i u časnom ukopu, a koji su zatim gotovo svakodnevno taj grob posjećivali utječući se s velikim pouzdanjem u njegov zagovor i tu, u onim teškim vremenima, učvršćujući mladenačke ideale. Stoga silno obradovan viješću o njegovoj skoroj beatifikaciji čestitam i pozdravljam!

odani u Gospodinu

Slavko KOVAČIĆ

Mons. Jean-Louis Tauran, tajnik Svete Stolice za donose s državama, u pratnji mons. J. Bozanića i mons. N. Eterovića razgleda »Spomen-zbirku iz ostavštine kard. Stepinca«

Časopis Sluga Božji Alojzije Stepinac glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 5 (1998) Broj **4**

Cijena: 5 kn; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USD

Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31 – 10000 Zagreb

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Kaptol 31 – 10000 Zagreb

Adresa uredništva: Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: **4811781**

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske, br. 532-03-1-7-94-01, časopis »*Sluga Božji Alojzije Stepinac*« oslobođen je plaćanja poreza na promet.

Slog: LASER plus

Tisak: Tiskara PULJKO

***Svjetlo na putu života**, najnovije knjige o blaženom kardinalu Alojziju Stepincu izdane na hrvatskom i talijanskom jeziku*

KAZALO

Na sljedećoj stranici: *Fotografije groba kardinala Stepinca u zagrebačkoj katedrali i vjernici na Mariji Bistrici prigodom beatifikacije kard. Stepinca.*

Na zadnjoj stranici: *Mnoštvo Božjega naroda sudjelovalo je u obredu proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca na Mariji Bistrici 3. listopada 1998. (snimio: N. Pintarić)*

